

De beklaglyke dwang : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/372005>

f
DE 928
BEKLAAGLYKE
D W A N G,

TREURSPEL.

DOOR

I Z A K V O S.

Den laatsten Druk.

TE AMSTELDAM,
By de Erven van J. LESCAILJE en DIRK RANK,
op de Beursfluis. 1720.

D E

REKLAAGLYK EN

D. VAN G.

T. H. H. H. H.

DOOR

I. A. K. V. O. S.

De in de...

De in de...

De in de...

De in de...

De in de...

De in de...

A A N D E N H E E R
J O N K E R
A D R I A A N B O E L E N S ,

E D E L M A N V A N D E N E D . H E E R

G E R A R D S C H A A P ,

B U R G E R M E E S T E R T E A M S T E R D A M ,

Zynde Ambassadeur van haar Hoog Moog:

By wylen

K R I S T I A A N D E I V ,

Koning tot Denemarken, &c.

M Y N H E E R ,

 K offer u, uit myn vrije wil, de Beklaaglyke Dwang; maar zo ik my nader bezinne, vinde ik myn wil verpligt; Dit doet my te rug deinzzen: ziende uw weldaaden zo groot, dat myn dankbaarheid om dank is verlegen, en

haar offerhande te slecht, om daar door te bewyzen hoe veel zy in U E. gehouden zy. Doch, kennende uw aart zo heufch, uw beleeftheid zo groot, dat zy zich de geringheid myner geschenk niet belgen zal, zo verftout het my, om myn voorgenome toeleg in der daad te doen blyken, als die liever reukeloosben, dan ondankbaar. U E. zult hier een Spel zien, en, zo ik my niet bedriege, zal het u behaagen; te meer, alzo de maaker meêr gezien heeft na de tyd, daar in hy leefde, als wel op de oude Tooneelwetten; en het dunkt my ook ongerymd, in het rymen van Tooneelspeelen, voor de tegenwoordige tyd, te letten op de voorledenen; nu het oog, neffens de ooren, wil aandeel hebben in het geen haar vertoond werd. Dit Spel is voor my, door den Heer Barokes, uit het Spaans vertaald, en van my in Neêrduits Rym gebragt. Heeft het iets van zyn glans verloren, ik zeg, tot myn verfchoning, met onzen gelauwrierden Poëet J. vanden Vondel: *Iets van de eene Taal in de ander, door eenen engen bals te gieten, gaat zonder plengen niet te werk.* Oordeel hier na uw aard, terwyl gy my, en alle Liefhebbers beluft gemaakt hebt, om iets van U E. maakzel op ons Toneel te zien, waar

waar in het vermaakelyk en 't nut, volgens
onze Tooneelspreuk, van pas in een gemengt
zy. Hier meede eindigende, wensche ik,
te blyven,

M Y N H E E R,

Uw E. Ootmoedigen Dienaar

IZAK VOS.

VER-

V E R T O O N E R S.

- EDUARDO**, Koning van Engeland.
DIONISIA, Prinfes van Engeland.
CELINDE, Staatjuffervan Dionifia.
HENDRIK, Engelsche Graaf.
OCTAVIO, Graaf van Exfort.
FABIO, Kapitein van 's Konings Lyfwacht.
KLENARDO, Geheimschryver }
ALTENIO, Edelman } van den Koning.
JAGTMEESTER. }
RUDOLF, Graaf van Bristol.
ROSAURA, Dochter van Rudolf, en Vrouw van
 Graaf Hendrik.
MAURITIUS, Zoon }
LIZAURA, Dochter } van Hendrik en Rozaura.
GRIMALDO, }
BELLARDO, } Dienaars van Graaf Hendrik.
KAREL, Kapitein van Graaf Rudolfs Lyfwacht.
FENICIO, }
TEBANDRO, } Soldaate van Rudolf.
BISSCHOP.

D E
BEKLAAGLYKE
D W A N G.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DIONISIA *een Hert vervolgende.*

Gy snelvlugtende, vertoef een oogenblik:
Of meend gy schichtige, benaauwde hert, dat ik;
U, volg, gelyk de wind? δ neen! 't zyn myn
gedachten

Die volgen u op 't spoor; ei, wileen weinig wachten,
Schouw myn vermoeidheid aan, gelukkige die noch,
Ten laatsten, moe en mat een rustplaats vind; maar och!
Ik arm rampzalige, door groote min gedreeven,
Kan my aan beek, of bron, of beemd tot rust begeeven,
Gy maakt, door uwe vlugt, een end van uw verdriet,
Maar ach! hoe zeer ik vliee, 'kontvliee myn kwelling niet.

TWEDE TOONEEL.

HENDRIK, DIONISIA.

HEND. **O** Aangenaame douw! vermaakelyke boomen;
Doorwrocht met sierlyk lof; en gy, δ water-
stroomen,

Die, door uw helderheid, schynt vlietend' stil te staan,
Groeizaame bergen, die ten hemel reikt, schouwd aan,
Dat bid ik mag het zyn, my toch als een gelukkige,
Door dien ik myn Godin bedog, gelyk een drukkige,

En

DE BEKLAAGLYKE

En droeve Tantalus, die, als ik haar naauw heb,
My wederom onzinkt, als een afvallende Eb'.
Helaas!

DION. Henryk.

HEND. Mevrouw, ik ben niet zeer verwonderd,
Of schoon deez' waterbeek zich van zyn loop afzonderd,
En tusschen de oevers, daar hy ruifchend' vlied, als dood,
En roereloos blyft staan, ja zelfs de roos zyn rood,
Verdubbeld, als beschaamd uw schoonheid aan te schouwen.

Deez' uitgehouwen steen kan 't zilvre nat niet houwen.
Den zoeten Zepirus vast met een labb're koelt,
Op 't aangenaamst en zoetst door blad en telgen woeld.
De zon met zyne glans 't geboomt doet gloeiend verven.
De bloemen, als door schrik der snelheid, die besterven,
En hangen als verslenst, door 't derven van den douw,
Die hun Aurora schenkt; vermits gy, waarde vrouw,
Zyt Flora in 't gebloemd, en Thetis in de beeken,
En een Diaan in 't bos, die, om recht uit te spreken,
Den held'ren Febus met zyn glans in als verdooft;
En hem wanneer 't u lust van zyn paruik berooft;
Ja, die de hooge Goôn kund wet en regel geeven,
En die gebiedster zyt van Hendriks ziel, en leeven.

DION. Zal ik gebieden die, die 'k voor gebiedter hiel?
Zo hoor een woord of twee, myn uitverkoore ziel.
Deeze aaklige eenzaamheid verpligt my u te zeggen,
Veel waarheên, die in my, ô Graaf! verborgen leggen.

HEND. Noch meêr word gy verpligt, ô schoone! door
myn trouw,

Aan u beloofd met eed; maar 'k bid, ô waarde vrouw!
Sla op myn nedrigheid toch niet uw vriendlyke oogen,
Laat die my gunstig zyn. Mevrouw, wie op een hoogen
Verheve rots staat, die den Hemel reikt, wiens top,
Der Goden doen beloerd, zie niet om laag; want op,
Zo hoogen plaats te staan, en nederwaarts te kyken,
Zou Argus snel gezigt al deizend doen bezwyken,
En duiflen doen het brein, door 't schrikkelyk vertoog,

Vaa

Van nederwaarts te zien, en schelden 't nieuwsgier oog;
 Dies van uw Hemel, lief, ben ik de nedrige aarde, (de!
 Zo veel scheeld onzen staat na't lichaam, maar; ò waar-
 Doorluchtigste Prinses, de grootste proef van min,
 En teiken, waar aan hy te kennen is, staat in
 Een ongelijkheid te gelyken, in zyn hande
 Voerd deeze God een schaal, daar hyde harten van de
 Verliefde, hoeze zyn, gelykt en evenaart.

D I O N. Indien uw nedrigheid u ophoud, of bewaard,
 Om met gelyke min my weder te beminnen,
 Zo is uw min geveinst, door dien ik in myn zinnen,
 En myn gedachten, u my waardig heb bekend.
 Hoe beeld gy u dan in, als dat gy minder bent?
 Neen Heer, wy zyn gelyk.

H E N D. ò Goddelyke harffen!
 Die my verwelkte min komt met uw dauw vervarffen,
 Die my zelfs baand den weg, en maakt ons min gelyk.

D I O N. Ja waan van godlykheid. Wel aan, laat ons een
 Doen van oprechte min, en ons genegentheden, (blyk
 Van onze zielen, in een ziel te zaamen smeeden.

D E R D E T O O N E E L.

O C T A V I O *alleen.* (spoord

IK zoek ontweetende, och! myn dood; 'k word nage-
 Van een verflindend dier, wat mensch heeft ooit ge-
 hoord,

Dat een, die op de jagt het wilt zoekt te belaagen,
 Zelfs vlucht, en word gejaagd, in plaatze van te jaagen,
 Al ik, die door Fortuin, en bitr're tegenspoed,
 Gedreeven heen en weêr, met een onsteeken moet,
 Myn dood zoek, en dat in die geen die my kan helpen,
 Doch als een Baselisk myn levenslamp komt stelpen,
 Door 't doodelyk gezicht van haar vergiftig oog?
 ò Beul van myn gemoet! Tyran, ei zeg, hoe hoog,
 Om my te plagen, zult gy in uw wreetheid steig'ren?
 Hoe lang zult gy deez'borst vol vuur, als Etna, weig'ren
 Verkoeling? wreede Min, die onbeloont. . . Maar zacht,

Daar komt myn vyandin. Wel aan, stort nu uw klagt;
 En offert haar uw smart en pyn; laat niet verhoolen,
 Neen, zuchten, krypt u in; waar wilt gy heeneen dolen?
 Ziet gy daar Hendrik niet, uw vyand? dit geboomt
 My voor een schuilplaats strek, en ik een spie.

VIERDE TOONEEL.

DIONISIA, HENDRIK. OCTAVIO *ter zyden.*

DION. **B**Etoomt,
 U; wat ik zeg dat zweer iku, en zal't ook houwen.
 Ben ik uw eigen niet?

OCTAV. „Hoe, is zy Hendriks vrouwe?
 „ô Hemel! wat is dit?

HEND. De blydschap heeft myn hert, (werd,
 Verwonnen. Och Mevrouw! myn' ziel door vreugde
 Heel opgetrokken door uw gunst; ja zo gedreeven,
 Dat zy myn tong, naar eisch, geen oorelof kan geeven,
 Om u te danken, voor uw weldaân, als verpligt:
 Doch 't geen myn tong verzwyt, dat meld u myn gezigt,
 Maar wie zal u, Mevrouw, doch tot dit Huw'lyk raaden?
 De Majesteit scheidt veel van Graaf of zyn Genaden.
 Ook is het zeker, dat des Konings toorn en haat,
 Als zyn bevordering, by ons te wachten staat,
 Hy zal in eeuwigheid ons beider trouw niet stemmen.

DION. Ontsla u van die zorg, wil uwe vrees betemmen,
 Myn vader die is oud, en stapt met de eene voet,
 Al bukkende in zyn graf, en na zyn dood, wie moet,
 Als eenig erfgenaam, dit Koningryk regeeren?
 Ik, die zyn dochter ben: en of ik u vereeren,
 Wou met de naam van man en Koning, wie doch zou
 Myn magt doen deizen, of verhind'ren?

HEND. Schoone vrouw,
 'k Beken, het is wel waar; maar hoe zal ik de stroomen,
 En 't vloeijen van de min, met zulk geduld betoomen?
 De parfling van de vloed die vrees ik dat de dyk,

Ver-

Vermorfeld en vernield van myn geduld, eer 't Ryk

Uw's Vaders, door zyn dood, aan u zal overerven.

OCTAV. „ Zyn liefde loopt te post, en zal geen rust ver-
 Voor dat ik meê de vloed van Acheron betreê. (werpen

DION. Valt u de tyd te lang: verdriet het u alreê?

Wel aan, ik zal uw pyn, zo 't mooglyk is, verzachten;
 Want morgen zal ik u in myn vertrek verwachten.

OCTAV. „ Waar wacht ik na: helaas! het oordeel is ge-
 Myn dood, de plaats en uur van sterven is bestelt. (veld.

HEND. De gunst ben ik niet waard, die gy my komt betoo-
 Ik dank u voor deez' eer die gy my doet. Ô Schoone! (ne.
 Dat ik uw handen kus. Maar ach! Mevrouw.

DION. Hoe bang

Staat u 't gezigt. Wat is 't?

HEND. Ei! morgen, 't is te lang.

DION. Waarom vernoeft ge u niet?

HEND. Door dien ik in myn hoopen

Op 't yverigt ben, zoek ik door smeeken af te koopen
 Een naauw geding van min, het uitsfel van myn pyn;
 Vermits een oogeblik den hooper schynt te zyn
 Een jaar.

DION. Zo zegt gy dat de hoop zou kwelling baaren.

HEND. Ô Ja, zo lang men niet den oorsprong van 't bezwaa-
 Geniet, zo is de hoop en liefde al even zwaar. (ren

DION. Van nu tot morgen zal uw droefheid einden.

HEND. Maar,

Van nu tot morgen, verbrande 't oude Troijen,
 Van nu tot morgen zag men 't Roomsche Ryk verftrooi-
 Haar glans en heerlykheid. De Persiaansche vloot (jen,
 Verdurf, en zonk te grond in Thetis ruime schoot.
 Van nu tot morregen wierd de arremste gelukkig,
 De ryke wederom zeer jammerlyk en drukkig,
 Beweenden zyn ellende, alwaar hy in deez' tyd,
 Vervallen waar. Mevrouw, die geen die nooit benyd
 Van iemand had geweest, kreeg al zyn vrienden tegen,
 De trouwste liet zich tot verraadery beweegen.
 Van nu tot morregen verloor Pompéus 't hoofd;

En Cæſar in deeſ' tyd wierd van zyn magt berooft.
 Van nu tot morregen verloor Candaules 't leeven,
 En in dien zelfden tyd wierd zyne ſlaaf verheeven
 Tot Koning. In de tyd van morgen en van daag
 Zietmen den Hemel ſchoon, dan weder door een vlaag
 Beneveld en beſwalkt. Het vogeltje gevangen, (gen,
 Ontkomt zyn ſtrik. Voor 't laaſt, Mevrouw, het verlan-
 Van nu tot morregen baard veeltyds druk en rouw,
 En afgunſt voor de gunſt, en ontrouw voor de trouw.
 Van nu tot morgen werd getrouwe min verſmeeten,
 En 't loon daar van geſteld in handen van 't vergeeten.

O C T A V. „ Ach Dionifia! indien dat u 't verſtand,
 „ Niet zinloos waar, gewis gy zoud hem haaten; want
 „ Nu hy uw liefde ziet, zoekt hy met liſtigheden,
 „ Te trachten na uw eer. Ach, dat my 't luk bekleeden,
 „ Met zulk een gunſt, Prinſes, noch uur, noch dag, noch
 week, (die ſtreek,
 „ Noch maand, noch jaar, noch eeuw, zou my nooit uit
 „ Doen dwaalen van de pligt; maar met geduld verwach-
 ten (ten.

„ 't Genot, of ſchoon 't geduld my in de min deed ſmach-
 D I O N. Heer Graaf, nu deeze nacht wacht ik u in 't paleis,
 Daar 'k uw getrouwe min beloon na pligt en eis.

H E N D. Mevrouw, de Goden zelf verlieten haaren Hemel,
 En koozen 't woud tot luſt; alwaar 't pluimryk gewemel,
 De half onzielde weêr tot nieuwe vreugd verwekt.
 Ei, laat ons, wyl dit bos ons tot een tent verſtrekt, (ven,
 Wiens groen behangſelen, door vrouw Natuur gewee-
 De ſchaamte ſchaduuwt, tot het wit der min begeeven.

O C T A V. „ De minnenyver woeld en barſt ten boezem uit.
 „ Ik ga, en ſteur 't verzoek en 't opzet van dien guit.
 Doorluchtigſte Prinſes, het boſzwyn, dat myn oogen
 Verlooren, is dat niet voorby deeſ' plaats gevlogen,
 Al ſchuimend, boos, en fel? ik volligde zyn ſtreek;
 'k Vertrouw dat het zich houd omtrent deeſ' waterbeek.

D I O N. „ Gy zyt het monſter zelf en 't zwyn dat ons komt
 Henriko, kom, vertrekt. Octavi, dat de hooren, (ſtooren.

Ter-

Terftond geluid fla, en vergaar al 't volk by een.

V Y F D E T O O N E F L.

OCTAVIO *alleen.*

DAar vliegt myn dood, gelyk een snelle schicht, weêr heen.

Hoe nu Octavio? zult gy deeze' fmaad verdraagen?
 Henriko moet van kant, als oorzaak van myn klaagen;
 Ik dien 't den Koning aan. ô Neen! 't is raadzaam; maar,
 Het veinzen is my best, 't welk veelyds uit gevaar,
 't Verftand geholpen heeft, omringt met tegenspoeden,
 In allerlei ramp, het strek my dan ten goeden.
 Myn ziel, wat raad gy my? zal ik na lang geduld,
 Genieten 't geen ik wensch? ô ja, zeyd zy, gy zult.
 Maar zeg my eens waar door, of hoe zal dit gefchieden?
 Door liefde die de Goôn kan na zyn wil gebieden,
 Die zal behulpzaam zyn in 't geen daar hy na tracht.
 Hoe raak ik aan 't genot der min? nu deeze nacht
 Zult gy, zeyd myne ziel, al heimelyk uw lusjes,
 Gaan boeten in de fchyn van Hendrik, met veel kusjes.
 Gy bossen, bergen, en gy velden die met groen,
 En bloemen zyt bezaaid, wiens vruchtbaarheid te voên,
 En te bevochtigen deeze' beek, zich ga verspreijen,
 Gelyk een slang, en gy gehuchten en valeijen,
 En weeldrig pluimgediert, lacht met een zoet geluid:
 Lacht vry, 'k geef u verlof, myn groote dwaasheid uit;
 Schoon 't u niet eigen is, zo lacht om deeze' vermetel,
 Die een gekoren Vorst wil ftooten uit den zetel,
 Wien Dionisia haar min en Ryk beloofd.
 Die kans moet zyn gewaagt al kosten 't ook myn hoofd.

Z E S D E T O O N E E L.

EDUARDUS, JAAGERMEESTER.

EDU. **W**Aar liet gy de Prinsef? waar is zy u ontkomen?
 JAG. Veel snelder, als de wind, heeft zy haar ftreek
 genomen,

14 DE BEKLAAGLYKE

Of alseen Atalant, voorby deez' groene laan,
EDU. Verzaam al't volk by een, 't is tyd naar stad te gaan.
JAG. Ik zal des Konings last, met ernst en vlyt, volbrengen.
EDU. Ik rust my op deez' steen.

ZEVENDE TOONEEL.

OCTAVIO, EDUARDUS.

OCTAV. GOON! kund gy dit gehengen?
Daar is de Koning zelfs, ik ga en spreek hem aan,
Zyn Majesteit, zo't schynt, is moe en mat van gaan.

EDU. Met reën, Octavio, doordien dat my de jaaren,
Gelyk de Zonneloop, ontschieten en ontvaaren,
En laten de ouderdom niet dan een schaduw na
Van pyn en onrust: maar wat jaagt u hier?

OCTAV. Ik ga
Met ongeduld en vrees, met toornen trouwheid zwanger.

EDU. Wat is' ergaans, spreek op?

OCTAV. O Vorst! ik kan niet langer,
Doordien 't geluk my voegt, dat ik by u alleen
Gekomen ben, 't geheim verzwynen.

EDU. Zegt, wat reën
En oorzaak porden u om my alleen te spreken?

OCTAV. Verradery, die schelms is tegens u besteecken.

EDU. Van wie? en waar van daan?

OCTAV. Zyn Majesteit geef last
Dat men terstont een man gevangen neem, en vast
Deez' nacht verzeekerd.

EDU. Wie?

OCTAV. Hendrik.

EDU. Wie?

OCTAV. De Graave.

EDU. Wat Graaf?

OCTAV. Henriko, Heer.

EDU. Octavia, die braave

En hoogdoorluchte man? ik twyfelde in het eerst

Wie dat gy meende.

OCTAV.

- OCTAV. Maar ik twyfel noch op't zeerst
Aan zyn gevangenis.
- EDU. Maar de oorzaak van dit vangen?
- OCTAV. Zal ik u morgen vroeg verhaalen.
- EDU. Het verlangen
Van nu tot morgen, prangt myn hart en ziel, zal ik
De trouwheid, zonder recht of oorzaak, in een strik
Verstrikken? om wat reën?
- OCTAV. 't Geheim moet zyn verborgen
Tot aan Auroraas komst; ook doet de vrees my zorgen,
Dat, zo gy't eerder weet, myn hoop gantsch vrucht'loos is!
Een man alleen, moet hem verzekeren. Gewis
Uw leeven, ryk, en kroon, hangt aan deez'zaak. Voor
Bid ik zyn Majesteit, hy laat zich dit gevallen, (allen
En neem een kleine wyl geduld.
- EDU. Voorwaar, 'tis vreemd!
Dat ik niet weeten mag, waar uit dit oorspronk neemt,
En zal een man alleen de Graaf in hecht'nis zetten?
Octavi, wie zo koen?
- OCTAV. De Vorst gelieft te letten,
Indien dat Fabio alleen, op uw bevel,
Dit aan Henriko zeyd: dat hy gehoorzaam stel
Zich in de hand van den Marquis, myn Heer, ik zweere
Dat hy zulks daat'lyk doet, om zo met list te weeren
De wantrouw, die hy merkt dat van zyn handel weet.
- EDU. Henriko, wat is dit? hoe breekt ge zo uw eed?
Ik keer naar 't hof, en geef myn dochter dit te kennen.
- OCTAV. O neen, zulks moeft niet zyn, dit zou myn voor-
neem schennen
Ik bid zyn Majesteit, dit toch verborgen houd:
Want morgen, met de Zon, zo zal ik zonder fout
U melden, wie dat al aan dit verraad is schuldig.
- EDU. Wel, ik zal lydzaam dan die tyd, en ongeduldig,
Van beids verwachten. O gy Gordiaansche knoop!
Die deez'myn oude ziel steld tusschen vrees en hoop.

BEL. **Z**Egt, weet gy de oorzaak niet, myn vriend,
 waarom het jaagen
 Zo fchielyk is geftaakt? 'k zag des Prinfeffen wagen,
 En de and're koetsen ook, al voor een uur, zo 'k meen,
 Naar ftad toe keeren, zeg, weet gy de waarom?

GRIM. Neen,
 Ik moei me daar niet meede, en ook zo zyn het zaaken,
 Die my niet aan en gaan, noch ook in 't minfte raaken:
 Dies zeg ik 't roerd me niet

BEL. Grimaldo, vriend, gewis,
 Ik meen, gy zyt verliefd, en dat dit de oorzaak is,
 Dat gy al de andere zorg uit uw gedacht gaat wannen.

GRIM. Voor my, ik wensch de liefd' voor eeuwiglyk ge-
 bannen,

Bellardo, ik verliefd! Ô neen, myn zoete man!
 Is't waar, ik ben verliefd op glas, op kroes, op kan,
 Ô Woorden! die myn hart komt uit myn boezem steelen.

Avoes, garroes, drink aan, gy kunt my niet verveelen
 Al kwaamd gy honderdmaal des daags, ja in een uur.

Myn min, op u geveft, is vaster, als een muur.

Maar hoor eens, weet gy niet, gy rechte Venusjanker,
 Dat liefd', daar gy van fpreekt, den menfch gelyk een
 kanker,

Al kwynend doet vergaan? hoe menig braave meid,
 Heeft, door de min gearft, met ongehoorzaamheid,
 Haar vaders huis onteer', en heeft alzo gefchonden

't Gebod, waar doe. ze zyn wel ftriktelyk verbonden

Aan de gehoorzaamheid, en daarom werd de Min

Ons voorgesteld als blind, om dat zy blind'lings, in

Het geen hun fchaad'lyk is, met dollen yver loopen;

Heeft niet de Min, met lift, de harten vaak be kroopen,

Van veel gehuudwen? die, vergetende hun pligt,

Verlooren fchaamt en eer. Nu laatft in myn gezigt,

Zeide een getrouwde vrouw, doch niet getrouw, al
lachhende, (prachchende,

Met wat voor dankbaarheid, zal my myn man, die

Met veel gevlei ten hoof het Gulde vlies verzoekt,

Bedanken, als hy hoord, hoe ik hem heb gedoekt,

Met al het geen hy wenscht; zo dat hy zich mag reek'nen;

Voor Aries, of de Stier, twee van de twaalef teek'nen.

Wat dunkt u, of een vrouw zulks toestaat of betaamt?

En daarom werd de min als naakt, en zonder schaamt,

By de ouden uitgebeeld. Bellardo, voor het laatste,

Is dit myn oordeel, dat de liefde 'tallerkwaadste

En argste voor den mensch op aarden is: voorwaar,

Dat tuigd ons Ilion, het welk in 't riende jaar

Kwam door de min ten val. Wanneer ik zie de kuuren,

En streeken van de Min, kan ik my naauw bestuuren

Van lachchen, om dat hy zo vaak zich transformeert.

In het Barbaars gewest daar wil hy zyn geëert,

Gelyk een Renegaad; Itaaljen daar's Mejonker

Een grooten spaanschen Don, een Portugeeschen pronker,

In Spanjen, en in het gezegend Nederland,

Is hy *Monsieur, il dit lui mesme, qu'il est grand;*

In Vrankryk kan deez' droes zich als een staartman hou-

In Engeland een Schot: en om onheil te brouwen, (wen,

't Zy in wat hock of land, daar's s'traks die Duivel by,

En maakt een vonk tot kool. Dit's de oorzaak waarom hy

Met vleugels word gesteld. Heb ik u nu het leeven

Van deez' geveinsde God niet aardiglyk beschreeven?

Weg dan met liefde en min, het eed'le Bacchus nat,

Dat word van my geliefd en aangebeën: maar wat,

Mevrouwe de Prinses belangt, zy is wel waardig,

Dat yder een haar mind.

BELL.

Niet waar, myn vriend? hoe aardig

Wanneer men haar bezieet van 't hoofd tot aan de voet,

Is zy gestelt van leên? 't welk my gelooven doet,

Dat zy, wanneer ze jaagt, diana gaat te boven,

In schoonte en raddigheid. 'k wensch haar, wil my ge-

looven,

Een man, gelyk Adoon; doch niet zo wulps. Nooit dag,
 Bejegen hem, waar in dat hy ooit wyken mag
 Voor Alexandersluk, en dat hy ryk gebooren
 Voor Midas niet en zwicht, maar wel in de ezels ooren,
 En dat zy leevent'zaam, tot dat zy 't leeven moê
 Door hooge jaaren zyn, dit is myn wensch.

GRIM. Wel hoe,
 Bellardo, zo de Graaf deeze uwe wenschen hoorde,
 Hy schonkje wel een kleed, alzou hy 't laten boorde
 Met zulken passément, daar men, als 't geld ons faalt,
 De huisheer onverwacht de huishuur meê betaald.

BELL. Maar meend gy dat de Graaf Mevrouw Prinfes
 Wat houd gy van dit werk? (zal trouwen?)

GRIM. Wat zou ik'er afhouwen?
 Hy meent of meent het niet, altoos hy staat'er na.

BELL. Dit vrijen is zo vreemd dat ik 't my niet versta.
 't Is waar, als dat men zeid; hoogdraavende gedachten
 Die zouden eerlyk zyn, 'k en wilze ook niet verachten:
 Maar al te hoog, myn vriend, dat is lichtvaardigheid,
 Door dienze met de wind, gelykeen rook, verspreid,
 Verdwynen eer men 't weer. maar dat de Graaf Mevrouw
 Van harten liefd, dar'swaar, het welk ik zeker houwe
 Uit eenig teeken dat ik laatstmaal aan hem zag.
 Maar zyne Majesteit, wanneer 't hem goed dunkt, mag
 Aan de een of de ander Prins Mevrouw ten huw'lyk
 geeven.

Hoe zal hy de oogen, die hem eerft tot liefde dreeven,
 Beschulden, dat zyn hart zo dwaazen daad bestond.
 Maarzacht daar komt hy aan.

NEG ENDE TOONEEL.

HENDRIK, GRIMALDO, BELLARDO.

HEND. **H**oe lang zult gy dit rond,
 Ô Moeijelyken dag, die my verdriet, beschynen
 Met uwe fakkellicht? Apoll', ei wilt verdwynen,
 En wend uw koets na 't West. Vaar, bid ik, snellyk voort;
 Denkt

Denkt nu op Daphnes vlugt, of op uw zoon. Verhoord
Myn veil'ge nacht; spoed u, en wilt het aardryk dekken;
Niet met uw lampen, neen; maar wilt die overtrekken
Met uwe mantel dik beneveld, want nu ik
Eenheld're Zon verwacht, die my verheugd, zo schrik
Ik voor uw tintellicht en flikkerende stralen.

GRIM. Zal uw Genade dan de gantsche nacht gaan dwaalen?
De jagt heeft u vermoeid, myn Heer, 't is tyd te gaan.

HEND. 't Is zo; 'k verwerp dit kleed, en trek een ander aan.
Nu fa, Bellardo, voort, 'k zal my gereet gaan maaken.

BELL. Wilt gy het zwarte kleed?

HEND. Wilt gy die reden staaken?

't Is nu geen tyd om my te kleeden in het zwart,
ô Neen! want deeze nacht moet niet alleen het hart,
Maar ziel en lichaam beid' met vreugd gelyk verſchy-
Voor myn vergoode Zon. (nen;

GRIM. Uw vrougde, Heer, die pynen
Endwingen myne ziel met u te zyn verblyd.

HEND. Myn blydſchap woeld en barſten boezem uit, gy
Her waardig dat ik u myn vreugde deel, ô Goden! (zyt,
Haar Hoogheid bind myn tong; de ſpraak word my ver-
Ik kan niet zo ik wil. (boden,

BELL. Wat is dat u ontbreekt?

Word uwe tong geboeid, hoe komt dan dat gy ſpreekt?

HEND. Onwaarde, weg van hier, hoe zult gy met my gekken?
Ik meld myn vreugd aan u; hoor, ik zal het u ontdekken,
Hoedat?

GRIM. Onnodig, Heer, wyl het voorzeeker is,
Dat zo Mevrouw Prinſes u heeft gezien, gewis,
Ze u vriendlyk heeft beoogt, och! hadze durven ſpreeken,
Gy had het jawoord al.

HEND. 'k Zal u de harſſens breeken,
Gy trouweloozen ſchelm, dat u de donder ſla.
Bellardo, fa, komt hier, gy zult het weeten; ja,
ô Ja, gy zyt de man die myne vreugd zult plaatzen.

GRIM. 'k Gelooft, myn Heer krygt luſt om wat met ons te
kaatzen,

Hy bruikt ons voor zyn bal , en dryft ons heen en weer.

HEND. Bellardo , wat een vreugd ; zie daar myn vriend, ik zweer ,

Gy zult het weeten, hoor. Nu óp de jagt. Ter zyden.

BELL. Grimaldo , wacht jekop.

GRIM. Wat is'er ?

BELL. Wiltjemyden,

Ik docht voorwaar dat hy met steenen gooijen wou.

HEN. De min heeft my beloofd, ó vrienden dat myn trouw, Eerlang ..

BELL. Wel nu, vaar voort, hoe is het hier geschaapen?

Hy zwygt, gelykeen muis.

GRIM. Zacht , zouhy ook wel slaapen ?

Hou, holla.

HEND. Wel wat 'sdit, wat wiltge ?

GRIM. Ei, vaar voort,

Met uwe reden Heer, eerlang was 't leste woord. (ken ;

HEND. Eerlang kwam een gedagt' myn voor'ge reden bree-
Myn tong die wierd eerlang al weêr geboeid , het spreek-
ken

Is my door vrees verboôn , en myn verliefd gemoed

Dat sprak my aan, en zei, zie voor u wat gy doet ,

Bedenkt u wel ter deeg. Daarom , ó snoode fielen ;

Wykt van my , wyk ter zy of ik zal u vernielen ,

En geeven u het loon 't welk gy aan my verdiend.

GRIM. Je hebt 'et niet heel vast, je mist uw zinnen vriend,

Dat geld de Goden weêr , kyk dat gezigt eens spalken.

HEND. Diaan, wilt straks de lucht benev'len en beswalken,

Dekt 't zilver tintellicht ; want de oogen van Mevrouw

Verduist'ren uwe glans ; ga, kleed u in den rouw,

Om uw Endimion. Wie komt daar ?

TIENDE TOONEEL.

KLENARDO, HENDRIK, GRIMALDO,
BELLARDO.

BELL.

't IS Klenarde.

KLEN.

KLEN. Ik breng u goede maar, myn Heer.

HEND. Wat zal het werde?

Wat is'er gaans, spreek op?

KLEN. Zyn Majesteit begeerd,

Dat gy voort by hem komt, dies straks ten hove keerd,
Hy wacht u.

HEND. My, waarom? Klenardo, zeg, wat reden?

KLEN. Hy zal u lichtelyk met eenig ampt bekleeden.

HEND. Myn dienaars, wapend u, op dat gy deeze nacht

My, op de plaats bestemd, ter rechter tyd verwacht.

GRIM. Uw last zal zyn volbragt.

HEND. Wel aan, ik ga ten Hove,

O Hemel! wilt my toch niet van myn vreugd berooven,

Geeft dat zyn Majesteit op't afgesprooken uur,

My oorloft om te gaan; doch onbewust om't vuur

Te blussen door een vuur, 't welk nimmer mag ver-
koelen.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

CELINDE, DIONISIA.

CEL. **M**evrouw, ei geef gehoor, verander uw gevoelen.

DION. **W**at beeld gy u toch in en schoon of my de
plicht

Bind aan gehoorzaamheid myns vaders, dat ik zwicht,

Of duik voor 's vaders haat? ò neen! door dien de liefde,

My heel verwonnen heeft, die deeze borst doorgriefde

Met zyn vergifte pyl; doch aangenaam. Ik zal,

Myn Hendrik, nu noch nooit, om eenig ongeval,

Verlaaten; dies uw raad, Celinde, moogt gy spaaren,

Die met uw leste woord, is als een rook! gevaaren

Uit myn gedachten. Hoe! gy weet de min is blind,

En maakt ook ziende blind die geene die hem mind,

Uw raad die is vergeefs, uw tegenstryd verdrietig.

CEL. Mevrouw, met uw verlof ik, acht hem niet zo nietig,

Dat hy niet waard zou zyn de liefde van een vrouw!
 Maar tusschen u en hem is groot verscheel; de rouw,
 Volgt zulk een Huw'lyksfeest gemeenelyk. Dat de oogen
 Des minnaars zyn berooft van 't licht, 't verstand vervlo-
 Dat stem ik toe, Prinses; maar laat de reden, die, (gen,
 Gelyk een Lincus ziet? uw borst beheerschen; wie
 Zal de hartnekkigheid, als oorzaak aller rampen,
 Indien men reden bruikt, huisvesten? ach! wat dampen
 Benev'len u het brein, dat gy zo onbedacht
 Een man, u niet gelyk, in uwe kamer wacht?
 Mevrouw, bedenkt u wel.

DION. Zeg, raadvrouw, om wat reden,
 Zal ik myn man verbiên in myn vertrek te treden?

CEL. Daar is noch twyfel aan.

DION. Wat twyfel is 'er? spreek.
 Ben ik zyn eigen niet?

CEL. Gy mist de rechte streek,
 Gy loopt verlooren zo gy 't doet.

DION. Gy, onbesonnen,
 Verlooren ben ik niet, maar zegt, ik ben verwonnen.

CEL. Prinses.

DION. Ei steurt my niet, ga heen, de nacht genaakt.
 Doof al het licht, zie toe, Celinde, dat gy waakt,
 Tot dat Henriko komt. Zie toe op dat de Koning
 Ons beide niet verspiê, wat uitvlucht wat verchooning
 Zou voor my arme zyn? dies neemt het wel in acht,
 't Geen ik u heb gezeid. *Dionisia binnen.*

CEL. Uw last zal zyn volbragt.
 Myn raad die is om niet. ô ramp! waar heên Celinde?
 Gy raad een ander, ach! en kund geen middel vinden,
 Voor u; ô my! wat raad? ach Dionisia!
 Laat af van uwe min, ze komt u niet te sta;
 U kan ze schaade doen, my kan ze voordeel geeven;
 Wy zyn van staat gelyk. Hoe word ik zo gedreeven,
 En van de min gesolt vast heen en weer? ô min!
 Hoeneemtge zo ter sluik ons heete boezem in;
 Men mag de liefde en wyn, met recht, wel evenaaren,

Waar

Wanneer dat ons de wyn komt in de harffens vaaren,
Dunkt hy ons liefelyk; maar ach! niet lang daar na,
Toond hy ons zyn vergift.

T W E E D E T O O N E E L.

EDUARDUS, FABIO, KLENARDO, CELINDE.

EDU. Spraakt gy de Grave?

KLEN. Ja,

Hy zal hier daatlyk zyn.

EDU. Klenardo, zegt, zyn weezen.

Hebt gy daar op gelet?

KLEN. 't Was bly en zonder vreezen.

Klenardo binnen.

EDU. Men breng hem hier by my. Ga, Fabio, bezie,
Of't hier ook veilig is.

FAB. Gins gaat Celine.

EDU. Wie?

FAB. Celine, Heer.

EDU. Roept haar, zegt komt gy icts begeeren?

CEL. ô Neen, myn Heer,

EDU. Wilt straks dan na uw kamer keeren;

Myn dochter waar is die?

CEL. Sins dat zyn Majesteit

Haar laaftmaal sprak, ging zy in haar vertrek.

D E R D E T O O N E E L.

EDUARDUS, FABIO, KLENARDO.

EDU. W At zeid,

Klenardo nu?

KLEN. Myn Heer, Henriko is gekomen.

EDU. Gahaal hem, en vertrek.

V I E R D E T O O N E E L.

HENDRIK, EDUARDUS, FABIO.

HEND.

'k **H** Ad naauwelyks vernomen,
De

De laft uws Majesteits, of ik...

EDU.

Gy doet zeer wel.

Marquis, volvoerd myn laft, en volligt myn bevel.

Eduardus binnen.

HEND. Hoe gaat de Vorft voor my zich zo afkeerig houwen?

Ben ik niet waardig meêr zyn aangezigt te aanfchouwen?

Wat's dit? wat is'ergaans?

FAB.

Heer Graaf, geef my gehoor,

HEND. Wat is uw laft, Marquis! wat hebt gy met my voor?

FAB. Vervloekte waerelds wet, zal men zo trouwheid loonen?

(hoonen?)

HEND. Wat voor belooning? spreek, of zoekt men my te

Wat is uw laft? hoe nu waarom wierd ik gehaald?

Wat trouwheid wil de Vorft, ontrouwe, zeg?

FAB.

Ei fmaald,

Dat bid ik, niet op my, ik moet gehoorzaam weezen.

HEND. Wat heb ik dan misdaan? of waar voor zal ik vree-

FAB. Ik ben met eed verpligt te heelen deeze zaak. (zen?)

HEND. Hoe? vind zyn Majesteit in mync ramp vermaak?

Wat is'er, boert of ernst!

FAB.

Mygeevende uwen degen,

Door's Konings laft, kund gy de grond zagt overweegen.

HEND. Myn degen, Fabio!

FAB.

Ik volg myn laft.

HEND.

Wel aan,

'k Volbrenge des Konings wil; hy heeft zeer wel gedaan;

Dat hy nu eist door u, 't geen ik zo meenig werven

Heb in zyn dienst gebruikt, ja tot op 't punt van fterven.

Ik offer, met dit zwaard, met een myn moedig hart,

Zie daar, Marquis, zie daar.

FAB.

ô Duldellooze smart!

't En worde nimmer waar, dat nyd, door haar vermogen,

Ontwapend uwe zy, ik zal het nooit gedoogen,

Dat gy gevangen en berooft zyt van geweer;

Nooit geeft men my de fchuld dat ik zulks deê; myn Heer,

Daar is de myn; ik bid wildze aan uw zyde hangen;

Schoon

Schoon ik uw lichchaam boei, gy houd myn ziel gevangen.
 HEND. Gy wacht, den Koning ook; kom gaan wy, het is
 tyd,

De onnozelheid myn ziel van zorgen angst bevryd.
 'kZal u, ô Fabio! na de oorzaak niet meêr vraagen,
 Is het des Konings wil, ik volg zyn welbehaagen.
 Ga voor.

FAB Als 't u belieft.

HEND. ô Moeijelyke nacht!
 Die myne vreugde rooft, helaas zo onverwacht.

V Y F D E T O O N E E L.

BELLARDO, GRIMALDO.

GRIM. **D**It wachten duurd te lang.
 Bellardo, is dat gaapen?

BEL. 'k Heb vaak, waar of hy blyft? ik loofde Graafmoet
 slaapen.

GRIM. ô Neen! dat loof ik niet, hy was te zeer verblyd,
 En blydschap voeld geen slaap.

BEL. Al evenwel 't is tyd.
 Auroor die doet de nacht do or haare komst verdwynen,
 En schuift van 't blaauw gewelf de duistere gordynen.

GRIM. Gordynen! dat is zoet, jou rechte eezels kop.
 O my; ik lachme dood.

BEL. Waarom?

GRIM. Ei, laat men krop
 Haar vreugd eerst uiten, och.

BEL. Wel waarom lacht de kinkel?

GRIM. Om dat je d'Hemel lykt by een Barbier zyn winkel,
 Dit's de oorzaak van myn lach.

BEL. Lachje daarom zo scheets?
 Is 't anders niet, jou zot? ik zeg 't op zyn Poëets,
 En dat verftaje niet; 'k heb meê het zop gezoogen
 Van Pegafus Fontein.

GRIM. Zo benje mê bespoogen,
 Van deeze paardemieg. Weg, eer je me besmet,

'k Wensch jou in Hipokreen, en my in 't zachte bed.
 BEL. 't bed wensch ik my ook, de duivel mogt zo
 wachten.

Ik word dit leeven moe, dit duurd vast alle nachten.
 Onlukkig zyn wy, vriend, door dien het onluk heeft
 Ons by de onlukkigste ter waereld, die 'er leeft,
 Gevoegt; want zie deez' zot, door zyn zotachtig minnen,
 Meent dat Narciffes en Adoon mischepzels zinnen,
 By hem te reekenen; ja deez' gepluimde kieft,
 Meent dat al 't vrouws geslacht terstond op hem verliefd.
 Hoe kan die kleine Guit met zulke minnaars hand'len;
 't Is om te lachchen alszy 's nachts of 's avonds wand'len
 Voor 't venster, deur of glas, alwaar de lieffte woond,
 Die hunneziel gebied, daar zich Jan Gat vertoond,
 Bemantelt om en om, en speeld een stomme bevert,
 Tot dat een oude Heks, al kwylende en bezevert,
 Ja zonder kies of tand, een volgeschuimde pot,
 En zonder wachtje daar, van boven neer die zot,
 Werpt over hals en hoofd, en hy dan met verwond'ren,
 Staat zo verbaast en kykt als of hy 't hoorde dond'ren,
 Dan met een broek vol winds voort na een dist'lateur,
 Om, met een waaterke of poeijerke, deez' geur,
 Die hem niet wel en ruikt, ten besten te verzoeten.
 Ik vrees dat onzen haan dit ook eens zal ontmoeten,
 Hy staat 'er dapper na.

GRIM. Bellardo, dat is waar,
 De min huift in de beurs zo lang die rond is; maar,
 Zo verre 't geld verdwynd de min zal ook verdwynen.

BEL. Maar zacht, Grimaldo, zacht, wie komt ons hier ver-
 Gewis het is de Graaf, wat arge gast is dat! (schynen?)
 'k Vertrouw hy heeft altoos geen kwaade nacht gehad.

GRIM. Zyn blydschap heeft zyn reên, kom, treden wy hem
 naader.

ZESDE TOONEEL.

OCTAVIO, GRIMALDO, BELLARDO.

T Reê van my af ter zy.

GRIM.

GRIM. 't Word met hem langs hoe kwaader.
 OCTAV. Dat niemant zich verftout te weten wie ik ben.
 Blyft staan.

BEL. Myn Heer.
 OCTAV. Wat Heer, dat u donder fchen.
 GRIM. Hoe! flaat hy zulke munt, fa repje dan myn voeten.
Bellardo en Grimaldo binnen.

OCTAV. Wat mensch kwam ooit geluk zo heugelyk ont-
 Als my, die in fchyn van Hendrik, het genot, (moeten,
 Mynsmin genooten heb van die my haat? wat lot
 Verleend gy, ô Fortuin! d'hoogdravende gedachten,
 En niet de blooden, die uw mogentheid verachten?
 O nacht, uw duifterheid heeft my genoeg betoond;
 Hoe gy de lift bemind, en haar met glory kroond;
 Ik zal een zilv're lamp, ô nacht! als tot een teeken,
 Van myn verwinning, voor uw autaar doen ontfteeken,
 Myn ziel die is verheugd, nu dat ik heb die geen
 Verwonnen, die op aard myn wreedfte vyand fcheen.

ZEVENDE TOONEEL.

EDUARDO, FABIO, KLENARDO.

EDU. **H**et morgenroot had naauw haar glinfterende
 ftraalen,

Door 't deizen van de nacht, doen op het aardryk daalen,
 Of my wierd deeze Brief behandigd, uyt de naam,
 Van Graaf Octavio, wiens inhoud, na ik raam,
 My niet veel goeds vermeld, want als ik die doorleeze;
 Myn oude ziel vervuld met achterdocht, en vreeze:
 Marquis, doorzie die eens.

FAB. Myn Heer, met uw verlof.

DE reden, dat de Graaf gevangen is in 't Hof,
 Door Koninglyk bevel, en myne raad, is deeze:
 Dat twee verraaders, na myn oordeel, aan hun wezen,
 Daar ik wel opgelet, en ook wel onderricht
 Van and'ren ben geweest, gezwooren 't levenslicht
 Van Hendrik; deeze nacht, op 't onverzienft te bluffen,
 Waar om ik dit bedacht, en heb doe ondertuffchen

28 DE BEKLAAGLYKE

Een van myn Dienaars, op de plaats bestemd, gesteld,
 In schyn van Henderik, alwaar ik toen verzeld
 Met veel gewapende, een hoek heb ingenomen,
 En pasten op hun komst, maar heb geen mensch vernoomen,
 En, na my is gezeld, zo zyn ze beide deur.
 Uw Majesteit die kan, na zyn goedwil'ge keur,
 Hem weer ontslaan, en ook aan my verlos nu geeven,
 Om een'ge van myn volk te straffen aan het leeven,
 Die tegens my zyn, in myn afzyn, opgestaan.
 'k Vertrek zo na myn Land.

FAB. Het is niet wel gedaan,
 Wanneer men vriendschap zoekt, op zulk een wys te
 toonen.

My dunkt, in schyn van eer, zoekt hy den Graaf te hoo-
 (nen.)

EDU. Ga heen, haal Hendrik hier.

FAB. Myn Heer, ik ben verblyd,
 Dat gy van zyne trouw te recht verzekerd zyt.

EDU. Ik zal 't geleden kwaad weer koninglyk verzoeten.

ACHTSTE TOONEEL.

HENDRIK, EDUARDUS, FABIO, KLENARDO.

HEND. Uw dienaar knielt en buigt ootmoedig voor uw
 Ik bid, indien de haat. . . (voeten.)

EDU. Henriko, zyt gerufft.

HEND. Wat wil zyn Majesteit?

EDU. Ik wil, dat gy de kust

Zult over al voorzien van scheepen en van lieden,

Want gy, als Admiraal, zult over haar gebieden.

Ca, stel het straks in 't werk: voorts, wat hier is gedaan,

Laat dat vry op de zorg van uwen Koning staan.

Ik d'ê't om redens wil; ga heen verzie de scheepen.

KLEN. Ik wensch u veel geluk.

NEGENDE TOONEEL.

HENDRIK alleen.

Waar zal 't geluk my sleepen?
 Be-

Bedriegt my myn Fortuin? of meent zy, dat ze met
 Deez' haar verbloemde gaaf myn ziel te vreedden zet?
 Voorwaar, dit brengt myn geest in veelderlei gepeinzen?
 Is onze min ondekt? zou zich den Koning veinzen?
 O neen, dat kan niet zyn, want zo zyn Majesteit.
 Dit kunbaar was, gewis, myn dood waar al bereid.
 Hy zou my met deeze eer en ampt niet gaan bekleeden,
 Gelyk hy heeft gedaan. Zeg, waarom mogt ik, wreede
 Weerbarstig Fortuin, niet eens een enk'le dag
 Van u zyn ongemoeid? lichtvaardige, men mag
 Met reden als een Vrouw uw beeltenis vertoonen,
 Door de ongestadigheên die in uw harffens woonen..

T I E N D E T O O N E E L.

GRIMALDO, HENDRIK, BELLARDO.

GRIM. **M**Yn Heer, vind ik u hier? hoe zyt ge nu te moê?
 Is 't onweêr wat bedaard?

HEND. Wat wilt gy, schelmen! hoe!
 Wat donder, steurt gy my?

GRIM. Hy staat gelyk verwonderd.

My dunkt, gy hebt genoeg gehagelt en gedonderd,
 't Kon zo wel gaan, gewis het heugt ons noch.

HEND. Wanneer?

GRIM. Wanneer? toen gy te nacht al stil en zacht, myn Heer,
 Uit Venus boomgaard kwaamt, daar gy de vruchten
 plukten,

En ons de steelen schonk, die ons wel dapper drukten.

O my! je schermde zo.

HEND. Verraader, wel wat nu,
 Waar hebt gy my gezien? of zegt, waar sloeg ik u?

GRIM. Hoe! zyt gy 't niet geweest, en durft gy dit ontkennen?
 Zo heeft een ander wis uw Boomgaard weezen schennen.

HEND. Gy onbeschaamde bloed, spreek van Mevrouw
 meer,

Onthou uw tong van zulks, of andersints, ik zweer...

Daar ryft myn Morgenzon.

DIONISIA, CELINDE, HENDRIK, BELLARDO,
GRIMALDO.

DION. **M**Yn waarde, uw lang vertoeven
Doet een verliefde ziel tot in de dood bedroeven.

Hoe menigmaal, myn lief, heb ik om u gewenscht;
Indien dat onze min aan de armen waar gegrenst,
Gy had deez' nacht, ô zon, zo haast niet derven duiken,
Maar onze lust, na wensch, in vryheid mogen bruiken.
Myn lief, hoe! spreekt gy niet?

HEND. Ik luister met voordacht,
Na 't geen gy zegt, Mevrouw. Hoe! ben ik deze nacht,
In uw vertrek geweest?

DION. Wat doet myn Engel vreeze?
Celine, is ons getrouw. ei, veins niet.

HEND. Haar, noch deeze,
En vrees ik niet, ô neen!

DION. Wat dan?

HEND. Myn ongeval,
En bitt're tegenspoed, die my, gelyk een bal,
Op onluks oever kaarft van heen en weêr.

DION. ô Snoode!
Ontkent gy 't nu?

HEND. Is 't waar, den Hemel moet my dooden.

DION. Hoe, tergtge myn geduld? hoor, Hendrik, heb ik u,
Niet vriendelyk omhelst? of wilt gy dat ik nu,
Met schandelyke schaamt, en neêr geslagen oogen,
Myn onreêr tot een spot op nieuws eens zal vertoogen,
Aan u, die ik niet weet of ontrouw zyt of trouw?

HEND. Ik ben van u omhelst!

DION. Zo zyt ge.

HEND. Hoe, Mevrouw?

Die vreugd is my belet, door dien een yz' reeften
Omhelste deze leên, en heb in druk versleeten
Die nacht, die my al 't goed des waerelds had beloofd.

DION.

DION. Het ſchynt dat gy of ik zyn van 't verſtand berooft.

Celine, hebt gy niet voor hem de deur ontſlooten ?

CEL. Gelyk hy zelve weet.

HEND. Ik zweer u by de groote,

En onverwinb're magt des Hemels, dat gy liegt.

DION. Ondank'bre ſnoode man, die my in 't aanzicht vliegt,

Met uw vermetelheid. Wat meent gy, ô verrader !

Dat ik uw kortswyl ben ; ik zweer, indien myn Vader,

Ooit koninglyke magt gebruikt heeft, dat hy zal

Haast einden uwe trots, en my myn ongeval.

HEND. Mevrouw ik bid vertoef.

DION. Laat af, laat my vertrekken.

HEND. Myn reën zyn boert.

DION. Deeze boert zal u tot onheil ſtrekken.

Gedenkt dat uwe tong, die my myn eer ontſtal,

Ook oorzaak van uw ſtraf, en ſterfdag weezen zal. (ken ?

HEND. Hoe ! wilt gy dat ik dan ons min zal ruchtbaar ma-

DION. Dat wil ik niet, noch ook dat gy dat zult verzaaken.

HEND. Ik bid, Mevrouw, ei blyft.

DION. Uw heuſheid is het waard.

Vermits gy rekkelyk en reed'lyk zyt van aart.

HEND. Zo wilt gy dat myn min zal enden met myn ſterven.

DION. Wanneer ik vraag, en kan geen antwoord weër ver-

werven,

Die acht ik ook niet waard dat ik hem antwoord geeſ.

Celine, voort, ga mee.

T W A A L F D E T O O N E E L.

HENDRIK, BELLARDO, GRINALDO.

BELL.

ZO waarlyk als ik leef. (ten.

Gy doet niet wel, myn Heer, haar zo voor 't hooft te ſtoot-

Ik neem, gy had 't genot nooit van uw min genooten,

Zo had het veinzen u voor deeze tyd wel gevoegt,

Gedenkt dat deeze ſmaad haar Hoogheid dapper wroegt,

En eeuwig wroegen zal, doot dien zy ſchaamte en reden,

Had aan een zy geſteld, om u haar min te ontleden,

En

En liefde, die zy u met hart en ziele draagt;
Dies waar dit mynen raad.

HEND. Wie heeft u raad gevraagd?

BELL. Nochtans waar 't best, myn Heer, haar om genaê te
Gedenkt wie dat zy is. (vleijen.

HEND. Dat wy van hier verscheijen,
Dunkt my het raadzaamst; ga, en spoed u met 'er vaart,
Verzorg dat nodig is, en sadelt my myn paard;
Ik hoop, eer morgen vroeg, tot Bristol al te weezen.

GRIM. Myn Heer, wat dolligheid is u in 't hoofd gereezen?
Wat zal dit zyn? hoe nu! verlaat gy zulk een vrouw,
Voor wien men lyf en ziel gewillig offeren zou?

HEND. Dat zou ik willig doen had ik haar min genooten;
Een ander heeft de druif, en ik de schraale looten;
Een ander heeft de vreugd, en ik, helaas! verdriet;
Een ander in myn plaats zyn lust en min geniet,
Terwyl dat men my vast in keet'nen houd gebonden.

GRIM. 't Is wonder wat ik hoor, waarom verlaat gy Lon-
Om Bristol? (den

HEND. Vraagt gy dat; Grimaldo? weet gy niet
Dat daar Rozaura woont, die ik wel eer verliet:
Zwygt lippen, want haar naem is voor u al te waardig
Om die te noemen. Ach! ik zie dat gy rechtvaardig
In uw oordeelen zyt, ô Hemel! want deez' rouw
Gedyd my tot een straf voor myn verbroken trouw.
't Gaat nu in 't achtste jaar dat ik met myn Rozaure
Twee kind'ren heb geteeld, Mauriti en Lizaure,
En zonder dat de Graaf, haar vader, immermeer
Ooit van ons liefde wist, ô goeden ouden Heer!
Voor al de gunst en deugd die gy my ging betoonen,
Kwam ik u wederom met zulk een oneer loonen.
Foci myn ondankbaare, 't is wonder dat de straf,
My niet verdelg, en snyd myn eerloos leeven af;
Of dat het ongediert met open muil en pooten,
My niet verslinder. Ik zie de golleven ontslooten
Vast springen uit de band, en kabb'lende aan de wal,
Verkonden myn ontrouw en staatzucht over al,

En rusten niet voor dat deez' ziel heel ingeswolgen
Van hunne baaren is.

B E L. Myn Heer, hoe dus verbolgen ?

Wilt gy u zelfs verdoen ? s'chep moed , en zyt getrooft.

H E N D. Oneen, Bellardo, neen! van 't Westen tot het Oost,
Van 't Zuiden tot het Noord, is voor deez' aldersnootste ;
Ja heel de waereld door, geen middel om te troosten.

B E L. Daar is noch middel, Heer, dat is, dat gy vooral
Na Bristol straks vertrek ; wie twyfelt of zy zal,
Ik meen uw tweede ziel, die u met groot verlangen
Veel jaaren heeft verwacht, nu minnelyk ontfangen ?
En uw vergeetenheid, en 't aangedaane leed
Verzoeten, met dat zy al 't voorige vergeet.

Gy, die voorzichtig zyt, kund aan den Graaf verzoeke
Rozaura tot uw vrouw ; hy, die u voor een kloeke
En dapp're krygsman kend, en steunfel van de kroon,
Zal billyk vinden, dat hy deeze fout verschoon

Van uw verborgen echt, en zich gelukkig noemen,
Dathy een Schoonzoon heeft daar Brit en Schot op roe-

H E N D. Ik heilig uwen raad ; 't is alles wel bedocht. (men.
Ik zal, wanneer ik heb deez' myne reis volbrogt,
Op 't spoedigst weêr ten hoof met myn Rozoura keeren,
Om zo alle achterdocht en kwaad vermoên te weeren ;
En Dionisia zal dan verzeekert zyn,
Dateen verrader, en eerlooze, in dezen schyn,
Van my, haar min genoot ; en hoop my zo te ontwinden
Uit dezen doolhof, daar ik nooit geen end kon vinden,
Door staatzucht opgehitst. Wel aan, myn dienaars, voort,
Besteld ons in der yl wat tot deez' reis behoord.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

EDUARDO, DIONISIA, FABIO, CELINDE,
KLENARDO.

EDU. **M**Yn Dionisia, indien ik met myn leeven,
U kon verblyden, 'k zou het willig voor u
geeven ; C Ja

Ja, duizend jaaren zoude ik ruilen voor een dag.
 Hoelang zultge noch volharde dit geklag?
 Zal dan met eene slag ons beider leeven enden?
 Ik bid, zeg wat u deerd, dewyl dat uw elenden
 Ookmeê de myne zyn; dies verg ik u met recht:
 Ik rust niet, waarde kind, 't en zy dat gy my zegt,
 In welk een Hemel gy de starren houd verborgen
 Van uw gezicht. Laat gy deeze oude ziel vol zorgen;
 En antwoord gy my niet?

F A B. Myn Heer, 'k vertrouw 't gespeel,
 En liefelyk gezang, voor 't vergen, zouten deel
 Haar droefheid maatigen.

E D U. Wel aan, het zal geschieden.
 Wilt gy gezang offpel? spreek, wat zal ik gebieden?

D I O N. Ter eeren van myn dood zo laatze zingen; schoon
 Dat dieze niet en heeft niet waardig is.

E D U. Wathoon,
 Wat oneer kund gy toch hier op der aard beleeven?
 Wie kan u meerder eer als ik, uw vader, geeven?
 Gy zyt een Konings kind.

D I O N. Helaas! met schand bevekt.

E D U. Wat zegt gy?

D I O N. Dat men zingt, of dat men voort vertrekt
 Uit myn gezicht.

E D U. Wel aan, men laatze voort beginnen.

Z A N G. *Stemme: Qui le tien d'Amarilles.*

NOch naauwlyks had Aurore,
 Den daageraad geboore,
 De nacht begon te haaten
 't Licht, als Olimpe bevant
 Haar van Vireen verlaaten,
 Liep snel na de waaterkant.

Al zuchtend riep zy, Goden,
 Ei! stut deez' wals en snooden,
 Die my verlaat, doe'm zinken.

Neen,

Neen, neen, ontzeg my deez' beê,
 Bewaar hem voor't verdrinken;
 Want hy voerd myn ziel ook meê.

DION. Vervloekte, loond gy zo die geene die beminnen?

EDU. Het is maar ydelheid, myn kind, verfteur u niet.

DION. Is dat maar ydelheid, dat hy haar schelms verliet?
 't Is ontrouw.

EDU. 't Waar nu zo, wilt gy u daaromftooren?

DION. Zo dikwils als ik zal van diergelyke hooren:

Meineedige Vireen, verlaat gy zo uw vrouw?

Olimpe, deeze ziel heeft deernis met uw rouw. (gen.)

CEL. Het is maar boert, Mevrouw, hy heeft haar niet bedro-

DION. En wie heeft u gevraagd, of 't waarheid is of logen?

Helaas! 't is al te waar, 'k ben die bedrukte vrouw

Die hyaan ftrant verliet, belaaën met druk en rouw.

ô Eerelooze man!

KLEN. Mevrrouw, wilt u bedaaren,

En laat deez' droefheid toch uit uw gedachten vaaren.

DION. Zo haast en had Olimp haar zuiv re kuische schoot

Vireno niet gewyd, of ftraks dien schellem vlood.

Met reden riep zy; Goden!

Ei stut deez' valsch en fnooden

Die my verlaat, doe hem verzinken,

Neptuin, neen, weigerd my deez' beê,

Ik bid bewaar hem voor 't verdrinken;

Want hy voerd myn ziele meê.

T W E E D E T O O N E E L.

EDUARDO, DIONISIA, FABIO, CELINDE,

KLENARDO, ALTENIO.

ALT. **G** Raaf Henderik verzoekt, verzelt met vrouw en
 kind'ren,

Zo hyzyn Majesteit niet fteuren zou of hind'ren,

Uw hand te kuffen.

DION. Och, helaas! waar wacht ik na?

Hoe! is de Graaf getrouwd?

ALT. Mevrouw, hy zaid van ja.

36 DE BEKLAAGLYKE

EDU. Ga zeg hem, 't is my leed, dat hy juist komt verschynen
Zote onpas; mits de zon myns leeven wil verdwynen
Door droevige ongeneugt.

DION. Neen, zegt hun darze vry,
Hier komen, want ik weet, Heer vader, dat ge in my
Zult veel verandering zien door haar gezigt.

EDU. Ga heenen.
En zeg dat Hendrik komt. *Altenio binnen.*

DION. Myn oogen, laas! tot weenen
Zyn vaardig; maar myn hart, veel harder, als een muur,
Laat niet dan zuchten deur, en stat de vloet, ô uur,
Dic myne schand ontdekt weér op een nieuw.

CEL. Mevrouw,
Zyt doch voorzichtig.

DION. Zeg hoe dat ik my zal houwen
Wanneer ik zie die geen. . . .

CEL. Mevrouw, ei, zyt gerust.

DERDE TOONEEL.

HENDRICK, EDUARDO, DIONISIA, ROZAURA
MAURITIUS, LIZAURA, CELINDE,
FABIO, ALTENIO, KLENARDO,
BELLARDO, GRIMALDO.

HEND. **V**ergun dat uwen slaaf uw heil'ge handen kust,
Met uw verlof.

EDU. Heer Graaf, gy zyt my welgekomen
Met uw beminde, ik wensch dat het geluk haar stroomen
Op uw steeds vloeijen laat, gelyk reeds 't begin,
In deeze schoonheid zie. Myn dochter, deez' Graavin
Laat dieuw zy bekleên.

DION. Mevrouw die kan zich zetten.

ROZ. Wyl gy my zulks gebied, volg ik uw hoogheids wetten.
Met uw verlof, Mevrouw.

DION. Verlofs genoeg, zit neer.

EDU. Heer Graave, neem uw plaats.

HEND. Ik volg uw last, myn Heer.

DION.

DION. Hoe tergt men myn geduld, ach! zal ik dan gedogen
Dat ik myn vyandin zie spooken voor myn oogen!
O Duldelooze smart!

HEND. Mauritius, ga heen,
En kust des Konings hand.

MAUR. Zyn Majesteit, zo 'k meen
Zal zulk een kleine knaap, onnut tot dienst, versmaaden;
Doch 't geen ik kom te kort, hoop ik dat zyn Genaden
Myn vader zal voldoen.

EDV. Wie is deez'?

HEND. 't Is myn Zoon;
Een scheidsman tusschen my en Grootvaar, 't is een loon
Van heimelyke min, ik heb zo lange jaren
Myn kroost en lief gemist; alleen om te bewaaren
Myn eer in uwen dienst.

MAUR. Mevrouw, gun my verlof,
Dat ik uw handen kus.

DION. Wat helse pynen, of
„Deez' arm bedrukte ziel ten laatsten noch bestormen!
„'t Is wel, ik zal de vreugd, dat zweer ik, zo vervormen;
„Dat zy... Zwyt tong en veins. Hebt gy geen kinders

ROZ. Ja, deeze: meêr?

DION. Zeg my toch: Henriko, uwen Heer,
Draagt hy u groote liefd'?

ROZ. Hy zaid, dat in zyn leeven
Hy niemand heeft hemind als my, maar het begeeven,
En lang afweezen, maakt dat ik het naauw vertrouw.
Indien haar hoogheid vraagde, of ik hem minde, ik

ZOU

Doen blyken dat myn min geen Porcy hoeft te wyken;
Noch dat voet Celia myn trouw nooit zou beswyken:
Doch hier op kan men my wel antwoord geeven, dat
Henriko waardig is dat men hem mind; en wat (nen)
Getrouwigheid belangt, 'k zal hem myn trouw steeds too-
Vermits dat trouw en eer in zyne boezem woenen.
Ik roem dat myns gelyk nooit adelyker man,
Als ik genoot, noch dat myn Heer den Koning kan

Van trouwer onderzaat, als van myn Hendrik, boogen.

DION. De furien alle drie verschynen voor myn oog.

Een droppel was genoeg van dit vervloekt fenyn.

O Wreede Vader! moest het juist een beeker zyn

Ten boorde vol; helaas! ellendige waar heenen?

Moelooze vrouw, hou op, 't is nu geen tyd van weenen?

Schepmoed, volvoer uw wraak, vervloekte, weg van hier,

ô Gy drieflangde strik, en yslyk monsterdier!

Die myn bevrooren bloed, doet als een Etna, zieden;

Weg oneer die my doet het licht des Hemels vlieden.

Ach! waar verschuil ik my? het aardryk dat is bang;

Den Hemel haat my, en de zee word voor my ang.

Aan wie zal ik myn klagt, en droeve toeval, uiten?

De boom myns oneers toond haar wortelen en spruiten

Voor myn gezigt. Ga weg vervloekte, en...

EDU. Ei, bedaart

Het schynd dat haar de kwaal hoe langs hoe meêr bezwaard.

HEND. Het is my leed, ô Vorst! dat ik juist ben gekomen

In deez' bedroefde tyd, nu 't ongeval haar stroomen

Zo overvloedig giet op deeze, ei, hou haar vast,

Rozaura, hoord gy niet?

DION. Heb ik u niet belast,

Verraaderes, dat gy zoud met uw stoet vertrekken,

En noch en doet gy 't niet.

HEND. Om haar niet te verwekken

Tot meerder raazerny, met uw verlos, wy gaan,

EDU. Gy doet zeer wel, en gy vertrekt al t'zaam.

FAB. Welaan;

Wy volgen uw bevel.

VIERDE TOONEEL.

EDUARDO, DIONISIA, CELINDE.

EDU. ZY zyn nu alle buiten,

Myn Dionisia, wil nu uw borst ontsluiten,

En zeg my wat u deerd.

DION. Ik zal, myn Heer, 't is tyd,

Dat ik myn angst en vrees maak uit deez' boezem kwyf.

EDU.

EDU. Waar vreeft gy voor?

DION. Helaas! met recht mag ik wel vreezen
Voor myn geschonden eer.

EDU. Wat vooreen eer is deeze,
Daar al uw kwaad uit spruit? ik weet naauw wat ik denk,
Of wat ik doe, ik peins, ik overleg, ik krenk
Vast ziel en zinnen om den oorsprong eens te vinden
Van uw verwarde ziekte, ik weet naauw, myn beminde,
En eenigsteunsel van myn ouderdom, hoe ik
U best bejegen, 't zy met minlykheid of schrik.
Hier heb ik op gelet, wanneer als gy hoord spreken
Van liefde schynt uw hart ten boezem uit te breken;
En uwe dwaasheid meld ook de oorsprong van uw pyn.
Myn Dionisia, zou 't niet wel kunnen zyn,
Dat gy, door minnezucht en liefde sterk gedreeven,
Aan een hoogmoedig mensch uw eer hebt opgegeeven,
Die nu laf hartig u verlaat, uit vrees dat ik
My rechtlyk wreeken zou? gy kund nu deeze strik
Van myne zorg ontdoen. wat is u wedervaaren?
Hoe zwygt gy noch? en wilt ge uw vader niet verklaaren
Wat u gebreekt? spreekt op, uw bloed dat is het myn,
Zo zal ook uwe schand myn schand en oneer zyn.
Hoe zyt gy zo bedroeft, myn kind: wis af uw oogen.

DION. De vaderlyke zucht, myn Heer, heeft u bewoogen
Tot medelyden, och! ik zie myn droeve staat,
Zo ik die langer heel, gewis uw levensdraad
Zou korten; neen, ô neen! op uw zorgvuldigheden, (den,
Ruft zich myn zwakheid, maar om u, myn Heer, te ontlee-
Myn droefheid, met myn tong, dat zal noch mag ge-
schien.

EDU. Ik wil het weeten, en gy moogt na middel zien.

DION. Ga heen, haal pen en inkt, Celine, ik zal schryven,
Het welk door schaamt, in myn verborgen hoord te blyven.

EDU. Gy doet, myn kind, gelyk een slechten Schilder doet
Die iemand nabooft; maar, helaas! een arme bloet,
Om dat het niet gelykt, schryft, dit is 't beeld van deze;
Nu gy myn oogen zyt, zoud gy myn tong ook weezen,

Op dat gy dus met de uw' de myne stelt te vree.

CEL. Mevrouw, als 't u belieft, het schryftuig dat is ree.
DION. De dooden zullen nu myn schand en oneer spreken.

EDU. Alleen misdaadige, van alle hoop versteeken,
Diena zyn vonnis wacht, zo wacht ik ook na 't myn?
Het haasten brengt my zorg, 't verlangen baard my pyn,
En angst voor oneer voerd myn ziel tot in der hellen,
't Beraamen van de straf doet myne geest ontstellen.

De vrees en achterdocht zyn oorzaak van myn dood.
Myn ingebeeelde waan gaat zwanger, uit wiens schoot
Een monster word geteeld, de rechte voedstervader
Van argwaan, toorn en schrik, een ondiër welk ter kwaa-
En ongeluk'ger uur zyn zaad en oorsprong nam (der,
Uit myn bedroefde smart. Myn vel word koud en klam.
Daar strykt zy 't oordeel, och! van myn bedroefde leeven.

DION. Celinde, wilt deez' brief aan myn Heer vader gee-
En volg me. (ven,

CEL. 't Zal geschiên. Met uw verlof, ik ga
Dionisia en Celinde binnen.

EDUARDO leest.

MEt Henderik trouwde ik in 't heimelyk, zo dra,
Had deez' onzinnige zyn wellust naauw genooten,
En ook myne eer, of is van stonden aan, ô groote!
En growwelyke schand, van my gevloên, en komt
Met vrouw en kinders nu om 't schelmstuk zo vermoemt,
Te maaken; ja, hy is die goddelooze en snoode,
Die my bedroog, en na 't bedrog is weg gevloode.
Nu weet gy waar dat my deez' dolligheid uit sproot.
Schaf nu zyn straf, uw wraak, of vordert my myn dood.
ô Hemel! laat gy my tot zulk een rampspoed leeven?
Vervloekte, ik zal uw loon na uw verdiensten geeven.
Marquis, sa Fabio, waar zyt gy?

VYFDE TOONEEL.

EDUARDO, FABIO.

FAB.

EDU. Gedooft den Hemel zulks? ik niet! voorwaar, ik
Zweer,

Da

Dat ik... hou Kapitein.

F A B. Wat is myn Heers gebieden?

E D U. Ik wil datgy terstond... ach! kan het ook geschieden
Dat Dionisia met zwakheid is besmet,
Gelyk 't gemeene volk, 'k wil dat gy heden let
Op zynedood, en op myn eer. Zie toe dat deeze
Myniet ontvlucht, voorik my wreek.

F A B. Maar zegt zyn weezen,
En ook zyn naam, myn Heer, hoe is die?

E D U. Die's bedrog,
Hoogmoet in deugden schyn, en daar en boven noch
Ondankbaar, en geveinst. 'k wil dat gy, zonder draalen,
Hem daat'lyk haalt; ga voort.

F A B. Myn Heer, wie zal ik haalen?

E D U. De Grave Henryk.

F A B. Wie?

E D U. 'k Zeg Schenryk, die myn eer
En Ryk geschonden heeft. ô booswicht! ja, ik zweer
Dat ik myn wraak, door list, zo zeeker zal bezetten,
Dat zelfs uw oordeel u dien trotzen kop zal pletten.
Daar komt hy.

Z E S D E T O O N E E L.

F A B I O, E D U A R D O, H E N D R I K.

F A B. **H**ier, myn Heer.

E D U. 't Is, wel, Marquis, ga heen,
En sluit het binnenhof.

F A B. Ik volg uw laft. *Fabio binnen.*

E D U. De reën

Dat ik u heb ontboñ by my, Heer Graaf, zyn deeze:

Ik heb deeze' brief niet eens, maar tienmaal overleeze,

Die van den Deensen Vorst my nu behandigt is:

Waar in hy my verhaald een wond're zaak, gewis,

Een bitt're toeval, die my 't hart beklemmt, zyn schryven

Bid my om hulp en raad; maar, laas, al myn bedryven

Is vruchteloos; doch u die 'k voor verstandig ken,

Stel ik deeze' handel voor; wyl ik verzeekert ben

Van uwe wysheid. zegt, wat zal ik hem ontbieden
Op zyn verzoek?

H E N D. Myn Heer, indien dat al de lieden
Des aardbooms aan een man opofferden 't gebied,
U kwam dien Septer toe; doch de eer die my geschied
Is al te groot, ik loof uw heusheid zoekt myn zinnen,
Te slypen op de steen van uw vernuft, 't beginnen
Zal onseen proefdoen zien; zyn Majesteit begint;
Vermits men in het slyk somwyl wel paerlen vind.

E D V. De Vorst die 't Deense Ryk zo menigte van jaaren
Gelukkig heeft beheerst; voor wien zyn naabuurs waaren
Angstvalligen bevreesst, komt in zyn gryze tyd,
Dit ongeval ter hand: zyn dochter, die gevryd,
Van veelen is geweest, als of ik wilde spreken
Van Dionisia, heeft met een man besteeken
Haar trouw in 't heimelyk, hy 's adelyk, maar ach;
Een die in 't minste deel by haar niet haalen mag,
En ook haar onderzaat; die heeft haar min genooten,
En is doe trouweloos, ô schand voor alle grooten!
Gevlugt voor's Koningshaat; en na een ruime tyd,
Begeeft zich weêr ten Hoof, getrouwd. voorwaar, deez'
Was niet verdraagelyk voor een Prinses; ter kwader (slyt
En ongeluk'ger uur geeft zy dit aan haar vader
Te kennen; die teristond den schender dreigt den dood;
Doch haar geschonden eer weêrhoud hem, om uit nood
Door 't Huuwelyk aan hem, om reeden wil te geeven;
Het walgt hem, mits die Drog zich in het echte leeven
Gaf met een and're vrouw, en houd zich wonder vreemd,
Als of men op zyn doen geen achterdenken neemt;
Dit tergt de Vorst tot wraak. dien booswicht niet te straf-
Dunkt hem onredelyk; verzoekt dat ik zal schaffen (sen,
Een middel in deez' zaak, en ik verzoek't aan u.

H E N D. O vreemde toeval die myn harffens dooft! doch nu
Gy zulks van my begeerd, zal ik gehoorzaam wezen;
Zo zeg ik; dood men hem, zo staat dan noch te vreezen
Dat hier des Konings eer niet door gebetert zy,
Noch ook Mevrouw Prinses, maar 't raadzaamst is dat hy

Hun beide trouwen doe.

EDU. Maar hoe kan hy haar trouwen?

Wat middel, en waar door?

HEND. Door 't moorden van zyn vrouwe;

Tot straffe van zyn snoode en goddelooze daad. (kwaad?)

EDU. Hoe! zal de onschuldige met schuldig zyn aan 't

De onnoos'le vrouw die hoord deez' straf en plaag te der-

HEND. 't Is beter dat men een onnozele doe sterven, (ven.

Eer 't Ryk te gronde ga; en dat men zeid, die Heer

Is zonder schaamte en wraak, zyn Dochter zonder eer.

EDU. Den Hemel is men de eer, en, geene menschen

schuldig, (dig

Een wet vervreemd van die, is valsch, men moet gedul-

Zich draagen teegen die, die menschlyk heeft misdaan,

Door dien wy menschen zyn.

HEND. 't Is waar, geen wet kan staan;

Zo geen barmhartigheid werd in de wet gevonden;

Maar weder groote Vorst, de straf past op de zonden.

Indien ik Koning waar, deez' vrouwe moest van kant,

En smooren door haar bloed deez' overgrootte schand.

EDU. 't Is wel geseid, voorwaar, 'ten kan niet anders

weezen,

'k Zal zien of gy 't bevest. Daar wilt deez' brief eens lee-

HENDRIK leest. (zen)

Ik trouwd' met Henderik in 't heimelyk, hoe nu

Myn Heer, wat 's dit?

EDU. Wel word gy voor uw oordeel schuuw?

Het vonnis is geveld; gy hebt het recht gesproken,

En myne ziel veruoegd, door dien ik word gewrooken,

Gy zyt dien onderzaat, vermeetele.

HEND. Ach! wat ramp

Benevelt my het brein met een vergifte damp?

EDU. Gy zyt uw zelfs geweest een wys verstandig rechter.

HENDRIK leest

Myn min genoot hy in het heimelyk; en echter

Verliet my trouweloos, en zonder eer; en komt

Met Vrouw en Kinderen nu om 't schelmstuk zo vermoemt

De deugd verdelgen, die nooit strafbaar was noch schuld-
Aan eenig kwaad? helaas! zal ik het doen? ô neen, (dig
Eer vaar ik leevendig ten gravewaart.

F A B. Uw reën
Verbaazen my. Ik merk waar toe gy word gedreeven.

H E N D. De Vorst wil dat myn hand Rozaura brengt om 't
leeven.

'k Ly zonder schuld, en zweer, een ander heeft vermoemd
't Genot der Ryksprinses. . . Maar, 'k zie Rozaura komt;
Doorlees deez' brief.

A C H T S T E T O O N E E L.

R O Z A U R A, H E N D R I K, F A B I O.

R O Z. **M**Yn Lief, hoe zeer ben ik bekommerd
Om uw afzyn geweest, en was alsins beslonnerd
Met achterdocht en vrees! vermits een zwaare droom
Myn ziele heeft vervuld met angst, met schrik, en
schroom;

Maar door uw wederkomst myn ziel zich weër verheugde.

H E N. Och! myn Rozaura? spaar, voor deeze tyd, uw vreugde.
Hou op, myn Lief: en zie wie my gezelschap houd.

R O Z. Vergeeft het my, myn Heer, indien ik al te stout,
My in 't omhelzen in uw byzyn heb gedraagen:
Myn oor verloor 't gezigt, door zuiv're minnevlaagen,
Dat ik u niet en zag; want de eerb're liefdens lust
Vervoerd de zinnen vaak.

F A B. Mevrouw, ei zyt geruft,
Uw onschuld had uw min my te gelyk doen weeten?
Ik bid, dat ik voortaan uw slaaf mag zyn geheeten.

R O Z. Wel hoe, myn Heer, wat 's dit? hoe staatge zo verzuft;
Weest vrolyk, mag het zyn, bezwaard toch uw vernuft
Met geene zorgen, Lief, wilt uwe geest herhaalen.

H E N D. Rozaura, och ik vrees, gy zult te duur betaalen
Het loon van deeze brief; wiens inhoud gy niet weet:
Doch als gy die doorleest, helaas! myn Lief hoe leed
Zal het u zyn, dat gy zo veele vreugd betaalde

Voor'topschrift. Nu wel aan vervloekte, en verstaalde;
Enal te wreede hand, volvoer des Konings last.

Is't hier ook veilig? ach! zyn ook de grendels vast?

Roz. Waar toe deez' toefsel, Heer? ei zeg, wat zal dit wezen;
Waar toe de deur in slot?

HEND. Rampzalige, zie deeze.

Die zal u kondschap doen van't geen dat hier geschied.

FAB. Helaas! myn hart beklemd, en smoord in dit verdriet,
Myn droeve ziel geprangt, schynt uit dit lyf te scheijen.

Roz. Hoe nu, Marquis, wat's dit? begeeft gy u tot schreijen?

Wat is'er gaans, myn Lief? wat deerd u? schreid gy meê?

Ben ik zo krachtig, dat ik door't gezigt u twee (gen,

Aan'tweenen help? houd op, en wilt uw traanen droo-

Dit schynt lafhartigheid, zal dan een vrouws vermogen,

Meer als twee mannen zyn? gy beide schynt een vliet,

En ik het kruid, het welk gy met uw douw begiet.

Ik vrees indien gy niet uw traanen wilt besnoeijen,

Dat ik verzinken zal door't heevig overvloeijen.

FAB. Onlukkige Graavin, die onder een Planeet,

Van onluk zyt geteeld. ô Schoonheid! die ik weet,

Op aarden geen gelyk. ô deugdelyke baaken,

Van alle eerbaarheid! op wiens gebloosde kaaken

De schaamte zich verтоond van't vrouwelyk geslacht;

Welke uit deez' Zonnenstraal hun wet en regel wacht;

Onnoos'le die gedoemd zyt heden om te sterven.

De hand die u bemind, helaas! zal u bederven,

En ik moet zyn de boô van uw elenden druk.

't Is nu een wyl geleên dat het geveinst geluk

Zig voegden aan de zy van Hendrik door het minnen

Van onz' Prinses, die hem met hart, met ziel en zinnen,

Begunstigde; maar sins dat hy van't Hof vertrok,

En keerde weêr met u, heeft haare zieleen wrok,

En bitse nydigheid op uw geluk gekreegen,

En zocht van stonden aan haar vader te beweegen,

Tot toornigheid en wraak, en zeide dat haar eer

Van Hendrik was geschend; die goede en ouden Heer

Gelooften 't waar te zyn; hoewel ik zeker weete

Dat Hendrik in zyn plicht zich nooit zo heeft vergeeten ;
 O Ramp ! wanneer men trouw zo eereeloos vergeld !
 De Koning die zyn eer nu gaaren zag hersteld ,
 Heeft, ach ; myn tong bezwykt, een straf gebod geboden ;
 Dat Hendrik met zyn hand zyn eigen vrouw moet doo-
 den ,

Op dat , eermorgen vroeg , zyn dochter zy getrouwd.

R o z. Is dit nu de oorzaak , Heer , die u het hart benout ?

Ik zal my williglyk tot deezen offer geeven.

Ik vreesde dat de Vorst stond na des Graaven leeven :

Leef , myn beminden , leef . nu gy behouwen blyft

Ben ik behouden , lief . schoon dat men my ontlyft .

Ik schrei van droefheid niet , o neen ! ik schrei van vreugde .

Ach ! of den Hemel u zo zeer in de echt verheugde

Met uw Prinses , als ik u wensch . Een gulde Troon ,

Zyt gy met reden waard ; de Septer en de Kroon

Die passen u , myn Heer , gy zyt 'er toe geboren ;

En nu gy Koning zyt , zo bid ik , wilt my hooren ;

Indien ik immermeer was in uw hart geplaatst ,

Ontzeg my niet het geen , 't welk ik verzoek voor 't laaft !

Twee beeden bid ik u , die gy ook door twee reden

Gehouden zyt te doen , want als een Vorst komt treden

Eerst in zyn heerlykheid , begaaft hy ieder een

Met staat , met eeren goed : zyn mildheid is gemeen .

Tentweeden als hy zich in de Echt begeeft , zo toond hy

Aan ieder een genaen met geduld verschoond hy

Al wie zich tegens hem te buiten heeft gegaan ;

Dies op uw reed'lykheid vang ik myn beeden aan .

Ik heb , o Henderik ! by uw twee lieve kind'ren

Geteeld ? ei , laat die toch , wyl het u niet kan hind'ren ,

Op 't spoedigst , mag het zyn , na Bristol , by myn Heer

En vader zyn gevoerd ; myn geest zal dies te meer

Geruft zyn , datze niet in handen van een wreede

En preutse stiefmoer zyn . Nu bid ik voor het tweede ,

Dat ik myn kroost nocheens , voor myne dood , mag zien .

Ei , laat my voor het laaft' deeze' kleine vreugd geschiën ;

En myn vergoote bloed , onnozel , zal nooit klaagen ,

Noch

Noch u, noch de Prinſes, voor de oppertroon doen dagen:
 H E N D. Hou op, ei moord niet meêr, door dien dat gy myn
 hert

Doorgriefft met uwe reên. Helaas! myn ziele werd
 Vaſt uitgeteerd door 't vuur van uwe vochte ſtraalen,
 Die gy, als zierend' loot, doet op deez' boezem daalen.
 Den Hemel zy getuig', dat ik des Konings eer
 Nooit heb gehoond, ô neen; ik ken my vry, hoe zeer
 Dat Dionifia dit ſtaande houd, 'tis loogen, (gen.
 Door dien een kwaaden geeft of ziek't' haar heeft bedroo-
 ô Liſt des ouden mans! die, door myn trouwe raad,
 Myn zellefs heeft verſtrikt in dit vervloekte kwaad.
 Onlukkige, ik heb onweetende uitgesproken
 Het vonnis van uw dood, en de Prinſes gewrooken
 Van haare haat op my. Ach! Fabio, ik zou,
 Indien ik eerloos waar, het moorden van myn vrouw
 Met een geveinsde ſchyn van echtbreuk wel verbloemen;
 Dat werde nimmer waar. Den Hemel moet my doemen
 Zo ik op zulken wys uw eer en leven roof.

'k Verfoei dien valſchen raad. Rozaura, lief, geloof,
 Ik wenschte my vervloekt, of nimmermeer gebooren;
 Eer gy, als Mart'laares, om hoog by de uitverkooren,
 In vrede en vreugd zoud zyn, en dat men uwe naam
 Met oneer ſmetten zou, en vlekken uwe ſaam,
 Op deeze heillooze aard, ik zal uw lieve vruchten
 Na Briſtol zenden, op dat zy, door hunne zuchten,
 Haar Grootvaâr eenigzins beweegen tot de wraak;
 Indien zyn ziel ooit ſmart zal voelen door deez' zaak.

't En is niet billik, dat de ſpruiten zouden blyven
 By hem, die, zonder reên hun moeder dorſt ontlyven.
 't Is tyd, den Koning wacht, kniel, myn Rozaura, kniel;
 Bereid u tot de doot, myn uitverkooren ziel.

R o z. Ik zal my tot de doot niet wel bereiden kunnen
 Voor gy myn tweede beê, ô Hendrik! zult vergunnen,
 Dat is, dat ik voor 't laatſt, myn kinders eens aanschouw,
 En neem myn aſſcheid, ach! verhoor deez' droeve
 vrouw.

HEND. Gaa heen. ik vrees dit hart ten boezem uit zal dringen
Door hun gezigt.

F A B. Helaas! al te beklaglyk dwingen.

Ik ga.

Fabio binnen.

H E N D. Myn Eng'len, komt, aanschouwd, nu voor het
laatst,

Uw moeders ongeval, ziet hoe het onluk kaatst
Ons heen en weér: komt hier, komt hier, myn welbemin-
Laat u, als 't naaste bloed, by dezen offer vinden, (den,
Op dat gy in 't gerecht, het welk na dezen tyd
Zal komen, ons getuig' dan voor dien rechter zyt.

R o z. Vermoeide ziel, hou op, en staak uw deerlyk zuchten.

H E N D. Rozaura lief, wat raad? ik kan dit niet ontvluchten.

De Koning heeft het hof rondom bezet met wacht.
Ik zal en moet het doen; maar zacht, Henriko, zacht,
Zie of gy eenigzins een middel kund beraamen,
Dood u, en haar. 't is goed, zo sterven wy te zamen.

R o z. Zal nu lafhartigheid beheerschen uw gemoed?

H E N D. 't En is lafhartigheid, noch vreeze die 't my doet.

Maar zeg, hoe zal ik hier op aarden kunnen leeven,
Als gy, ó waarde ziel, dit lichchaam zult begeeven?
Beklaagelyke Dwang; ó wreedheid van de Vorst;
Die te onrecht na myn val, en na myn leeven dorst!
Ik zorg zyn wreedheid zal zich langs hoe meêr vergroo-
ten,

Door dien barmhartigheid is uit zyn borst geslooten,
En voor de wreedheid heeft gebaand, een open weg.
Indien ik nu myn hand, Rozaura niet en leg,
Aan uw onnozel bloed, zo leid hy wis zyn handen,
Aan ons, en aan ons krooft. Ó smart! ó wreede banden
Die my gebonden houd! onlukkige Rozaur',
Gy spaard, door uwe dood, Mauriti en Lizaur'.

R o z. Ei, spaar, uw traanen, lief, zy zyn u niet van nooden,
Men zal Henriko niet, maar wel Rozaura dooden.

'k Vrees voor geen sterven, neen, ik ben de dood getroost,
Nu gy behouden blyft met myn beminde krooft.

ROZAURA, HENDRIK, FABIO, MAURITIUS,
LIZAURA.

FAB. **Z**ie hier uw vruchten.

ROZ. **Z** Ach! komt hier, myn lieve kind'ren,
Op dat ge uw moeders druk een weinig moogt vermind'-
Komt, voegt u aan myn zy, getuigen, dat ik stil (ren;
Aan u verklaaren mag myn alderlaatste wil.
Ik wensch u nu ter plaats daar gy wel eer beslooten,
Laagt onder 't hart, op dat wanneer ik werd doorstooten,
En my de ziel verlaat, ook uwe zielen bei,
Als vuur'ge vonken, na om hoog, met bly geschrei
Ten Hemel vloogen; ach! ik eindig nu myn leeven,
Niet dat men my de naam kan van lichtvaardig geeven,
O Neen! in 't minste niet; maar daarom dat ik ben
Gebooren tot de dood, die 'k niet ontvlieden ken.
Myn ziel vaard weêr om hoog van daar zy is gekomen;
En 't lichchaam weêr ter aarde, en deze brakke stroomen,
Vermaanen u, myn Heer, zo ik u ooit misdeê,
Dat gy het myn vergeeft, en gy myn Schaapjes, meê,
Gy zyt het errefdeel dat ik zal achter laten.
Onnozele Eng'len, wat kan uw myn zorgen baaten,
Nu myn onrype dood u aan een stiefmoêr geeft?
En of ik sterf, ik zal, zo lang als gy hier leefd,
Gestadig by u zyn, myn geest zal om u zwerven,
En neemen u in acht, tot dat gy ook zult sterven.
Wanneer gy t' een'ger tyd na Bristol weêr verreift,
Zobid ik, dat gy nooit myn bloed van vader eift;
Hy is onschuldig; ach! hy word'er toe gedrongen,
En door een bitze haat, tot deze moord gedwongen.
Ik ga, en sterf alleen door een vervloekte dwang.

MAUR. Waar gaat gy, moeder lief? waarom maakt gy ons bang?

HEND. Zy gaat door haare dood om hoog by de uitver-

MAUR. Ach! waarom dood gy haar?

(kooren.

ROZ.

R o z.

Om dat ik ben gebooren

Tot onluk.

H e n d.

Fabio, brengt hen uit myn gezigt;

Daar niet alleen myn arm, maar ook myn hart voor zwicht.

R o z. Noch eens gekust voor 't laatst. Vaar wel, onnoos'le
lamm'ren.

Hoe rukt men u van my.

Fabio met de kinderen binnen.

H e n d.

Ik bid, hou op van jamm'ren,

Of myn benaauwde geest verstikt in my. Bedaard.

R o z. Nu sta ik al gereet om van uw hand en zwaard (leer

Myn dood te ontfangen. Kom, dewyl de Zon aan't daa-

Myn droeve nacht voorzeid; waar toe dan lang te draalen?

Nu dat ik van myn hart drie lieve deelen derf,

Is 't billyk dat het vierde ook heenen vaar en sterf.

Dit is onnodig, Heer; ei, boei my met geen banden,

Maar boei my voor het laatst eens met uw lieve handen,

Zo word myn hart verheugd, myn ziele wel te moe.

T I E N D E T O O N E E L.

F A B I O , H E N D R I K , R O Z A U R A .

F A B .

H E b t g y ' t v o l b r a g t , m y n H e e r ?

H E N D .

I k w e e t m a a u w w a t i k d o e .

Wanneer dat myne hand zich wapend om de blikken,

Te sluiten van myn lief, begint myn hart te schrikken,

En weder als myn hart zich moedigt kloek en gaauw,

Zo schrikt en beeft myn arm, en zyne kracht word
flaauw.

Dies alles wat ik doe om niet is en verlooren;

Och, sturt ik op deez' plaats, of waar ik nooit gebooren,

Helaas!

F A B .

I k h e b , m y n H e e r , m e t o o g m e r k o o k g e r a a m t

Dat u deez' wreede daad en doodslag niet betaamd;

Het voegt u niet.

H E N D .

W a t r a a d , h o e z a l i k d i t o n t k o m e n ?

I k z i e g e e n u i t k o m s t , o c h !

F A B. Henriko, wil niet schroomen!

H E N D. Wat raad dan, Fabio?

F A B. Myn Heer, ik weet noch raad;

Indien het u beliest, dat uw Rozaura gaat

Met my.

H E N D. Met u! waarheen?

F A B. Alwaar de lamp haars levens

Zal dooven met haar ramp, en ongelukken tevens.

Ik zal, wanneer de nacht het aardryk overspraaid,

En dat het hel gestarnt is door de lucht gezaaid,

Haar in een roerloos boot doen zetten, datze dryve,

Tot dat zy op een zand of droogte komt te blyve;

Zo paait gy's Konings toorn, die dol is en verwoed,

En uwe hand is vry van haar onnozel bloed;

Wat dunkt u?

H E N D. Vraag Rozaure.

R O Z. Ik zal met hem vertrekken;

Op hoop dat myne dood u tot geluk zal strekken.

Vaar wel, myn lief.

H E N D. Vaar wel. Myn ziele vind noch heul;

Vermits deez' hand u niet zal strekken tot een beul,

Maar wel een wreede, die het vonnis heeft gegeven

Van uw verderf.

R O Z. Vaar wel, ò oorzaak van myn leeven!

H E N D. Zeg oorzaak van uw dood. myn lief, noch eens gekuft.

Wanneer de dood uw lamp des leeven heeft gebluft.

En dat ik hoor uw eind en jammerlyk verderven,

Zal ik met 't laatste woord van deze tyding sterven.

Gy gaat een weinig voor, ik volleg u eerlang.

R O Z. Vaar wel, myn lief.

H E N D. Helaas! Beklaagelyke Dwang.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

OCTAVIO, ROZAURA.

- OCTAV. **H**ou op; ei, ween niet meer, 'k heb deernis
met uw rouw,
Droog uwe traanen af; 't is waar, ó schoone vrouw,
Dat ik twee jaaren lang uw Hendrik niet mogt lyden,
Als makker in myn min, het welk ik hem benyden.
Myn haat, en ook myn min zyn tevens uitgedooft,
Hy is onschuldig: myn Rozaura, lief, gelooft
Dat ik in schyn van hem, myn wellust heb genooten
Van Dionisia; nu ziet gy hoe ontslooten
En openhartig ik myn boezem voor u toon;
En, twyffelt gy noch meer? ik zweer u by het schoon
Dat uwe kaaken fiert, dat ik myn ziel, én leeven,
En alles wat u lust, gewillig overgeeven.
- ROZ. Ik twyffel geenzins, Heer, aan uw getrouwigheid;
Maar 'k sta verbaast, en denk om 't geen gy hebt gezeid,
Foei Dionisia, hoe zyt gy zo lichtvaardig?
- OCTAV. Na 't minnelyk genot ben ik terstont heel vaardig,
Na Oxfort weêr verreift; Henriko zat noch vast,
Maar wierd, door myne brief; van stonden aan ontlast.
En dat het waarheid zy al 't geen gy my hoord spreken,
Bezie deez' ring, Mevrouw, als een waarachtig teeken,
Van zyn onnozelheid; dit kreeg ik van Mevrouw.
Zo is 't geschied. 't Is waar, 'k heb deernis met zyn rouw;
Maar haat hem wederom, om dat hy 't staal dorst trekken,
Op u, die zelfs de doôn kund van de dood verwekken;
En 's Konings wreedheid is niet minder straffens waard.
- ROZ. 'k Beschuldig niet zyn eer, maar wel zyn wreedden aart.
Maar nu dat ik myn man, myn Henderik moet derven,
Zo gun me, wyl ik toch in ongeluk moet zwerven,
Dat ik na Bristol keer, alwaar myn laatste troost,
Myn oude vader is, met myn beminde kroost.

OCTAV. Die in des doodsgevaar behouden heeft uw leeven;
 Wilt gy die nu de dood, ondankbaare, overgeeven?
 't Is waar, 'k bragt u te land; en bergde u met uw bood;
 Ik hulp u, maar myn hulp heeft my van hulp ontbloomt.
 Wat heim'lyk vuur hebt gy in deze borst gesteecken,
 Dat, als een Etna, brand? wiens vlam met kracht komt
 breeken

Door deez' myn oogen heen, en 't hart loft zucht op zucht;
 Maar yder zucht verftikt, door 't nev'len van uw lucht.
 Rozaura, mag het zyn, zo laat de zonnestralen
 Van uw medoogentheid op deez' verliefde daalen.

ROZ. Myn Heer, wat wilt ge doch? ziet gy niet dat ik ben
 't Afbeeldzel van de ramp, en 't ongeval! ei, s'chen
 Doch de eer niet om de lust, en wilt myn eer verschoonen
 Tot eer van uw geslacht, en 't myne. 'k Zal betoonen,
 Dat ik u wederom in all's wilvaardig zy,
 Behoudende myn eer.

OCTAV. Rozaure, of gy thans my
 Dit schoon voor oogen steld, myn liefde volgt geen reden.

ROZ. Bedaar u, Heer, en stel 't verliefd gemoet te vreden.
 Bezadigt uwe lust; betoom uw geile min,
 En teugel met verstand uw toomellooze zin:
 Ei, denk wie dat ik ben. treê met verstand wat nader:
 Ik ben Rozaura, Heer, en Rudolf is myn vader,
 Graaf Henderik myn man. Verlaat my; want by hem
 Heb ik twee Kinderen; gy, die my uit de klem
 Des doods getrokken hebt, met recht mag ik u noemen
 Myn Helper, op wiens deugd ik eeuwiglyk zal roemen
 En altoos dankbaar zyn. Nu gy dit alles weet,
 Zo bid ik dat gy toch u zelfs zo niet vergeet:
 Maar vrees den Hemel, Heer.

OCTAV. Neen, ik zal niemand vreezen,
 Myn hart zal, als een steen, voor uwe klagten weezen:
 Myn ooren voor u doof: myn min, gelyk een paal
 Ten gronde als ingeheid, zal 't alderhardste staal
 Verduuren. 't geen ik niet door smeeken kan verwerven,
 Zal ik nu met geweld, ja op het punt van sterven,

Genieten tegens dank; 't is recht dat gy geneeft

Myn wond, waar van gy eerst een oorzaak zyt geweest.

R o z. „Helaas! bedrukte vrouw! waar zal ik arme heenen?

„Myn weêrstant is vergeefs, hy luiſtert na geen weenen,

„Zyn ooren zyn verſtoopt; 'k getrooft my eer de dood,

„Eer hy myn kuisheid ſchend. Maar 'k veins, om in deez' nood

„Myn eer te redden. Nu gy my, Heer, hebt doen blyken,
Uw liefde zal ik ook in weêrmin niet bezwyken.

Ik heb uw trouw beſpeurd; uw openhartigheid,

Heeft myn geveinsde rouw en weig'ring neêrgeleid.

Ik ben voor u, myn Heer, en zal my altoos draagen

Nauw begeerlykheid; maar 'k bid u, wyl de vlaagen,

Van 't ongeluk noch niet geſtild zyn en gebluſt,

Dat gy my eenen dag vergunnen wilt tot ruſt.

O c t a v. Myn Engel, ga myn Schoon' wilt u tot ruſt begeeven.

R o z. Myn Heer, hoe zal ik beſt by u verzeekert leeven,
Op dat men my niet ken?

O c t a v. Ei, ſtel uw ziel geruſt,
Myn achtbaarheid alleen deez' misdaad wel veruſt.

R o z. Ik weet een beter vond; ik zal, als kamerling
Geſtadig by u zyn.

O c t a v. Myn Schoone, deze ring,

Waar in beſlooten is myn ſterven en myn leeven,

Die Dionisj my onweetend' heeftgegeeven,

Schenk ik u weêr, Mevrouw, tot teken van myn min.

R o z. Verzie my met een kleeid, 't is tyd dat ik begin,

En maak my vaardig om myn Pagies rol te ſpeelen.

O c t a v. Ik ſtel het voort in 't werk, om onze min te heelen.
Octavio binnen.

R o z. Vervloekte, ga vry heen. och! of my toch de dood

Of andre toeval, nu verloſte uit deze nood,

Zo waar myn ziel geruſt, ik zal hem tegenſtreeven,

En zo myn eerbaarheid verloſſen met myn leeven.

Den Hemel, die noch nooit de onnozele verliet,

Verſterkt myn moed, en geeft my hoop in dit verdriet.

56 DE BEKLAAGLYKE

TWEEDE TOONEEL.

EDUARDO, DIONISIA, CELINDE, FABIO.

ZO is't, de schender heeft het oordeel zelfs gegeven.

DION. Onnozele Rozaur'! verliest gy zoo uw leeven?

EDU. De onnoos'le kuisheid sturf om uw lichtvaardigheid,
't Is billyk dat gy u en myne fout beschreid.

Kom, spiegel uwe schuld en misdään in de mynen.

Haar leeven was uw dood; uw oneer deed' my kwynen,
En jammerlyk vergaan; doch staatzucht hiel de zeeg'.

DION. Onlukkige Graavin.

EDU.

Eer ik Henriko kreeg

Tot deez' vervloekte daad, heb ik hem voorgehouden,
Dat hy van stonden aan met u, myn kind, moet trouwen.

Zyn stervenlust my wel; maar 't best is dat hy leefd,

Op dat hy my myn rust, u de achtbaarheid hergeeft,

Die anders duizendmaal op eenen dag zou sterven,

Door uw geschonden eer, en wy al t'zaam verderven.

Dit 's nu de middel waar door alles word hersteld.

Daar komt de Bisschop aan.

DERDE TOONEEL.

DIONISIA, EDUARDO, CELINEE, FABIO.

BISCCHOP met Gevolg van Geestelyken.

DION.

HEer vader, och! hoe kwelt

Gy deez' bedroefde ziel; zult gy uw kind doen trouwe

Met een tyran, een schelm, een moorder van zyn vrouwe?

BIS. Uw eer, Prinses, die zal hier door verbeterd zyn,

En deez' bedroefde Vorst ontlast van angst en pyn.

DION. Ei, zeg my toch, wat eer kan een verraader geeven,

Die my my eer ontstal, en de eerbaarheid het leeven?

Bloeddorstige Tyran.

EDU.

Hoe! tergt gy myn geduld!

Wy zyn de moorders zelfs, gy eerit door uwe schuld,

En

En ik door ongeluk.

- D I O N.** Och! ongelukkig trouwen! (bouwen.
Wanneer men 't huuw'lyks feest moet op een dooden
- E D U.** Het schynt dat u het licht des Hemels al verdriet;
Of dat gy groot vermaak in myn elende ziet.
Men mag met reden u gelyken by een kranken,
Wiens hart geduurig schynt na vreemde spys te janken;
Maar walgt straks door 't gezigt. gy hebt voor deez' uw
Genooten met gevaar, en nu gy midden in (min
Uw vryheid ook uw min met wellust moogt genieten,
Begint u, na my dunkt, het minnen te verdrieten;
En walgt nu van die geen, die als een waarde schat,
Beheerften uw gemoet, en uwe ziel bezat. (trouwen;
- D I O N.** 't Verdriet my niet, ô neen! my walgt alleen het
Op dat ik niet en hoor: moordresse, 'k heb myn vrouwe
Om uwent wil vermoord. Ei, zeg my toch, hoe zal
Ik vrolyk zyn met hem die stâag zyn ongeval
Zal klaagen yder een, en steeds met schreijende oogen
Het weezen van Rozaure ons eeuwiglyk vertoogen?
- E D U.** 't Is billyk dat gy weend en zucht om zulk een vrouwe;
Maar gy, die oorzaak zyt van deeze elende en rouw,
Moet uw om ziinlykheid, noch keur'ge minne kwellen;
Gy trouwt uit nood, om dus uw eere te herstellen.
- C E L.** Ik twyffel niet, Mevrouw, zo haast als Hendrik zal
Genieten uwe min, of 't voorige ongeval
Zal ook vergeeten zyn.
- B I S S.** Myn kind, stel u te vreden,
Maak u gereed, 't is tyd met hem in de Echt te treden.
- E D U.** Hoe nu! wat zal dit zyn? wat jaagt u hier verbaast?
Klenardo, wat 's'er gaans? *Klenardo uit.*
- K L E N.** 't Schynt dat de hemel raast
Met ongeduld en wraak, en spuuwt zyn felle tooren
Op dit gezeegend Ryk.
- E D U.** Wat is'er gaans? laat hooren.
- K L E N.** Henriko had noch naauw het eerenkleed aan 't lyf,
En dat hy doende was met zyn geweer, viel styf (ken,
En roer'loos voor ons neêr; zo dat wy t'zaam verschrik-

Enftaan gelyk verbaaft; hy ryft, en flaat zyn blikken
Nu hier dan daar; hy roept, hy raaft, hy tiert en fchreid,
Vast met een heefche ftem; Rozaure, och! och, ontbeid,
Waar vlucht gy? wreek u eerft aan hem die u dorft
moorden.

't Was wonder dat hy niet in deze droefheid fmoorden.
Het waar heel noodig dat hem lyfwacht wierd besteld.
Daar komt hy aan.

EDU. Sta vast, en keer hem met geweld.

VIERDE TOONEEL.

EDUARDO, DIONISIA, CELINDE, FABIO,
BISSCHOP *met Gevolg van Geesteyke.* KLENARDO,
HENDRIK *half gekleed, met een degen in de
vuift,* BELLARDO, GRIMALDO.

HEND. **V**Ertoef gy vrouw, vertoef, vertoef myn schoon
Rozaure.

BEL. Bedaar, myn Heer, bedaar.

HEND. De slang van Epidaure
Toond ons zyn gunft, blyf staan, waar looptge? ik zal uw
wond

Geneezen; kom, myn lief, reik my uw lieve mond,
Dat ik u kus voor 't laatft. daar vaart haar fchaduw henen.
Och! myn Euridice, waar zytge daar verdweenen?
O moorderes! ô dood! hoe! vluchtge van my af?
Hou stand, en voer myn ziel ook met u in het graf.
Of wildge dat ik leef gedompeld in de plaagen?

Wat, vraagt gy wie Rozaur' myn Engel, heeft verflaagen?

Deez' vuift, gy fcheim, deez' vuift; wekt gy myn gram-

Rampzaalige, wel aan; verraader wacht uw kop. (fchap op,
EDU. Neem hem zyn deegen af.

HEND. Daar is ze, ik wil niet moorden,
Gelyk ik heb gedaan door uwe raad en woorden.

EDU. 't Waar beter dat gy zweeg, en melde onze oneer niet.

HEND. 't Is beter dat gy vreeft voer 't Hemelfche gebied,
Als voor des waerelds eer; want by aldien den Hemel
Uw doen niet goed en kend, gewis al uw geweemel

Van

Van fchyndeugd komt u toch in 't minfte niet te baat ;
 Het is maar ydelheid daar gy u op verlaat.

Biss. Hoe ! is dit dolligheid ? voorwaar 't zyn wyze woorden.
 H E N D. 'k Beken, dat ik Rozaur' zo eerloos dorft ver-
 moorden ;

Maar niet dat ik ooit de eer van deez' Prinfes genoot ;
 En zo ik lieg, ik wensch dat my den Hemel dood
 Van ftonden aan. helaas ! myn min die is gefneveld
 't Is waar, het was bestemd, dat als de lucht beneveld
 En overtrokken waar, dat ik dan aan haar zy
 Vernachten zou : maar, dat is my gemift ; want hy,
 Ik meen dien ouden vos, liet my in de yzers sluiten,
 Terwyl een honigdief een horzel dorft vrybuiten
 In myn vergaarde zoet, het welk hy zo verdorf
 Dat my niet overschoot als slechts de leege korf.

D I O N. O woorden ! die myn hart en ziel gelyk ontstellen.

H E N D. Ik bid u, hou toch op, laat af van my te kwellen ;
 Ik zeg, indien ik ooit genoot Mevrouw haar eer, (zweer
 Dat my den Hemel plaag. maar hoor, myn vriend, ik
 Dat een vermomde guit haar kuisheid heeft genooten ;
 Vermits dat hy haar deur en venster zag ontflooren,
 En dat gelegenheid zich toonde moeder naakt,
 Is hy, door haare gunst, aan het genot geraakt.
 Indien ik fchuldig waar ik had het uitgesproken. (ken.
 Daar komt Rozauraas geeft weêr voor myn oogen spoo-
 Maar zacht, wyk achterwaarts, van hier, van hier, wel hoe !
 Waar vluchtge ? kom, en vlieg ; bind my myn oogen toe.

G R I M. Zeg, om wat oorzaak, Heer, zal ik uw oogen
 sluiten ? (buiten.

H E N D. Wilt gy dan de oorzaak zien ? wel aan, treê met my
 Ziet gy Rozaur' daar niet in weduw'lyk gewaat ;
 En dat aan yder zyde een van haar Kinders staat, (ken ?
 Als tuigen van 't gerecht, het welk dien Vorst zal spree-
 Daar komt hy op zyn Troon, en heerlyk uitgestreeken.
 Wie meent gy dat hier blinkt ; gelyk de morgenzon ?
 Het is den wyzen en oprechten Salomon.
 Zie daar, daar ziet gy 't bloed zyn eigen bloed beklaagen.

60 DE BEKLAAGLYKE

Om dat het wreede bloed 't onnoos'le heeft verslaagen.
 Daar ziet gy hoe 't bedrog als een misdaader staat,
 En wacht zyn vonnis. daar, daar ziet gy ook hoe kwaad
 De onweetenheid het ampt van voorspraak kan bestuuren.

Och! dit gezigt moet ik nu met myn dood bezuuren,
 Om dat ik u door 't glas en spiegel heb getoond,
 Waar dat de waarde ziel van myn Rozaura woond.
 Dies zeg niet meer dat ik haar schellems heb doorsteeken.
 Zwyg ook van deez' haar eer, of ik zal my zo wreeken
 Dat ik. . . wie roep my daar? ó zaal'ge ziel, zyt gy 't?
 Ik kom u daad'lyk by, myn Engel, hoe verblyd
 Staat uw gezigt; ei, zie haar lieflyk bloozen,
 Daar werpt zy op my neer een meenigte van roozen.
 Laat af van 't heiligdom, eer gy uw handen smet.

DION. Nu ziet gy dat uw waan' en voorneem' is belet?
 En vind u over al in uwe hoop bedroogen.

EDU. De liefde, en ook myn eer, die hebben my bewoogen
 Dat ik handdaadig ben aan uw vervloekte schuld.

HEND. Rozaure, ach! myn beminde, ik bid u, heb geduld.
 Ik most u door bedwang van deze gryzaart dooden. (den.
 'k Vervloek gehoorzaamheid, en die 't my heeft gebood-

EDU. Hoor, Hendrik, weet gy niet dat ik uw Koning ben?

HEND. Gy zyt een slang geweest in listigheden, en
 Uw dogter heeft aan my een wreede vrucht gegeven,
 Waar door ik met Rozaur' verloor het vroolyk leeven;
 En myn ontroerde geeft en wanhoop, is die geen (treên.
 Die ons door 't schittrend zwaard deed' uit den luffthof

EDU. Myn ziel vind zich benart, wat raad nu!

DION. Och, elende!

Hoe overvalt gy ons, ik ben myn raad ten ende,
 Ik weet niet hoe men zal.

EDU. Wel aan, ik weet noch raad,
 Henriko moet van kant.

DION. Och! al te wreede daad!

Heer vader, spaar hem toch, hoe zytge dus verbolgen?

EDU. Ik wil dat het geschied, en zulks moet daad'lyk volgen.

HEND.

H E N D. Gy wreede, weet gy niet dat ik uw wreedheid ken?
 Hier sta ik, dood me vry; want nu dat gy de Hen,
 Met haare Kuikens, hebt verslonden, ô gy wreede!
 Zo scharpt uw klauwen vry, verscheur de Haan ook
 meede.

Ik zal, dat zweer ik u, vroeg voor den daageraad,
 Uitkraaijen deze snoode en goddelooze daad.
 Ik sterf dan met Rozaur'; maar hoe! ik kan niet sterven,
 Myn wandelende ziel zal nu en altoos zwerven.

F A B. Myn Heer, indien de Graaf iets nuttigde, ik vertrouw,
 Dat zyn onzinnigheid wel licht bedaaren zou,
 't Is nu den tweeden dag dat hy niet heeft gegeeten.

E D U. Ga, Fabio, bezie dat gy hem krygt aan 't eten.

H E N D. O neen, ik heb genoeg van uw vervloekt fenyn;
 My walgt uw spyze, weg, 'k moet by Rozaura zyn.
 Ik zal my nu voortaan van spys en drank onthouwen.
 Tot dat ik myn Rozaure in vreugde zal aanschouwen.
 O wreede, heugt u wel het geen gy my gebod?
 Ik heb u wil volbragt; nu is Rozaura dood.
 Of zoekt Herodes meer onnozelen te dooden? (den?)
 Dood my, zo dood gy 't al, waar toe meer bloeds van noo-

E D U. Men brengt hem voort van hier.

H E N D. Ik ga gewillig, ja,
 Ik acht uw gramfchap niet, ik volg Rozaura na:
 Want yder druppel bloed, uit haare borst gezeegen,
 Wyft my den weg tot haar. Ô aangenaame weegen,
 Hoe zoet valt gy deez' ziel; ik ga, verraader, maar,
 Onthouw uw tong van zulks, en zeg niet dat ik haar
 Genooten heb, o neen: hoe, myn gezigt aan 't dwaalen!
 Daar komt Rozauraas geeft om myne ziel te haalen.
 Ik groet u, zaal'ge ziel, en volg u op het spoor.

Hend. Grim. en Bell. binnen.

E D U. Gy, Heeren, op dat ik myn fchande en oneer fmoor.
 Zo wil ik dat men dit geen menfch zal openbaaren;
 En wie dit anders doet, zal ik voortaan verklaaren
 Voor vyand eeuwiglyk.

EDUARDO, DIONISIA, CELINDE, FABIO,
KLENARDO, BISSCHOP *met Gewolg van*
Geestelyken, ALTENIO.

EDU. **A**ltenio, wat nu?
Wat jaagt u herrewaarts?

ALT. Ikkom, ô Vorst, tot u,
Met een bedroefde maar; al 't land dat is in roeren;
Vermits Rudolfus al zyn ruitery doet voeren
In yl na deze stad, en 't voetvolkleid noch stil
Tien mylen maar van hier, en huift na wensch en wil.
Den Adel met hun volk, en landlui, die bezetten
Vast over al de pas; doch kunnen 't niet beletten,
Ten zy men hun versterkt; en ook is my gezeid,
Dat hy Rozauraas beeld in zyne standaart zweid.
Den jongen Mauwerits; door wraaklust opgetoogen,
Voerd hy het leger om, voor aller kryslieus oogen,
Met schrikkelyk geluit van trommels en trompet.
Hy heeft zyn zwaard op u en Henderik gewet;
En hitst haar, nevens hem, zyn dochters dood te wreken.
Ik ben op 't spoedigste terstond na 't hof geweeken,
Op dat zyn Majesteit zich daadelyk verzie,
Het is hoog tyd.

EDU. Ik zal, maar zegt, gy, Heren, wie
Zal ik, als Veldheer, nu de krygsmagt toevertrouwen?

FAB. Myns oordeels zoude ik het met Graaf Octavi houwen.
Nu dat uw Veldheer is van wit en zin beroofd,
Is hy de naaste, Heer.

EDU. Wel aan, hy zal als hoofd
Het leger na behoor, uit mynen naam, gebieden.
'k Wil dat terstond te post een van myn Edellieden
Na Oxford ryd, en zeg als dat hy daad'lyk kom
Ten hove hier by my. ik zal terwylen, om
Op alles goede wacht te neemen, my begeeven
By mynen Raad. Kom, volg.

FAB. Lang moet den Koning leeven.
VYF-

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

RUDOLF, MAURITIUS, KAREL, TEBANDRO,
FENICIO, *Gevolg van Soldaaten.*

RUD. **A**L is 't dat my door recht en billykheid behoord
Deez' staf, als Oppervoogd, zo heb ik rechte-
voort,

(Schoon dat ervarenheid 't vernuft zo heeft gelleepen,
Dat als door myn beleid de vyand aangegreepen
Straks vluchten reddeloos, als ookom dat ik ben
Gerechtig tot de wraak van myn Rozaura, en
Dien wreeden Henderikte straffen na behooren,)
Tot Veldheer in myn plaats, u Mauwerits, verkooren;
Het past u, jonge spruit, gy die de spiegel zyt,
Waar in dat zich 't gezigt van myn Rozaure altyd, (de;
Wêer op een nieuws vertoond; ga; wreek nu vryde elen-
Uw moeder aangedaan, en breng deez' wraak ten ende,
't Is waar dat Gricken nooit het magtig Ilion, (won;
Door kinders, maar wel eer door mannen kracht ver-
Noch moest Achillis kracht voor Nestors wysheid bui-
gen; (tuigen,

Want wysheid gaat voor kracht, dat kan ons Room'ge-
't Welk Hannibal door list weêr uit Itaal'jen kreeg,
En de overwinner weêr verwon; ja zyne zeeg',
Deed' einden met zyn dood; doch deze lieden streden,
Uit afgunst, om 't gezag; maar wy om recht en reden,
Ik zal deze oorelog heel anders, als men plag,
Uitvoeren, dat hier door de waereld weeten mag,
Hoe dat de onnozelheid, met recht te zaam gespannen,
Zyn wraaklust boeten kan aan schelmen en tyrannen.
Soldaaten, deze zal voortaan uw Veldheer zyn;
Gehoorzaamd hem in als, gelyk gy lieden myn;
Gehoorzaamd hebt voor deze: en nu rechtvaardigheden
Uw wapens zyn, wel aan, zo steld myn ziel te vreden

Door

Dooruwe dapperheid : ik stel u hier ten toon

Myn Erfgenaam, myn Heer, en myn Rosauraas zoon.

MAUR. Beroemde Grootvaâr, en al t'zaam, gy eed'le
Heeren,

Nu dat gy my deez' staf als Veldheer komt verëeren,

Neem ik ze dankbaar aan; en schoon of het getal

Van jaaren my ontbreekt, zo zweer ik, dat ik zal

Aan Grootvaâr, en aan u, met rechten yver toonen

Dat in dit klein begrip veel dapp're deugden woonen.

Het hart, dat in deez' borst zoo naauw beslooten leid,

Verstikt door wraak, maar leefd door edelmoedigheid.

Soldaaten; schoon dat noch myn krachten niet vermogen,

Zo let op myn gezigt, en ziet hoe dat myn oogen

Vast vlammen op de wraak: en dat ik niet en wyk,

Voor dat iku, en gy in als my zyt gelyk. (vloeiën.

RUD. Ik kus die dapp're mond, waar uit deez' reden

Zie hier uit Bristols boom een nieuwe wortel groeijen,

Die in manhaftigheid zyn voorvaâr's niet en wykt.

Ziedaar, myn zoon, die geen die gy in deugd gelykt,

Dit is uw moeders beeld, zie haar gezigt eens blinken

In deze zwarte vaan.

MAUR. Grootvader, laat myn zinken,

Ei, zet my neêr ter aard, eer dat myn teêr gezigt

Een vloed van traanen stort. wel aan, ik zal de pligt,

Die ik u schuldig ben, ô moeder! zo volvoeren,

Dat men in eeuwigheid de tong daar van zal roeren.

KAR. Sa, Krygslui, neemt hem op, en zweerd by trouw
en eer,

Dat gy Mauritius houd voor uw Opperheer. (leeven.

Algelyk. Lang leef Mauritius, lang moet ons Veldheer
FEN. Zo lang ik aaffem schep zal ik u niet begeeven.

Myn laatste druppel bloed is, Heer, tot uwen dienst,

T E B. Indien dat Attila oud Roome, op 't onverzient

Zyn magten proeven deed', zo zal ook Londen smaaken

Het scharp van ons geweer, en vuur op haare daaken.

KAR. Nu dat gelegentheid ons toond een volle ruimt,

Is 't noodig dat men geen gelegentheid verzuimd;

Maar

Maar dat men 't leger doet in yl op Londen keeren.

RUD. Uw zorge, Kapitein, neem ik in dank; gy Heeren,
En gy, Soldaaten, die uw trouwheid aan ons toond,
't Zal weêr tot zyner tyd van ons u zyn beloond.
Dus niemand van u al laat hart nog moet bezwyken,
Voor dat gy my of hem, door nood gearist, ziet wyken.
Een yder toond zyn kracht, en ik zal niet te min
Doen blyken, dat ik noch dien ouden Rudolf bin,
Die door zyn krygsbeleid den Vrank en Schot deê beven.
Alle gelyk. Lang leef Rudolfus, en lang moet ons Veldheer
leeven.

T W E E D E T O O N E E L.

KLENARDO, EDUARDO, DIONISIA,
CELINDE.

KLEN. **D**En wreeden Rudolf blaakt, en werp het al ten
grond,

't En zy dat men 't verzie.

EDU. Ik zal, ga heen terstond,
En haal Henriko hier. *Klenardo binnen.*

DION. Myn hart begint te beeven;
Wat zult gy met hem doen?

EDU. Ik zal hem overgeeven
Aan Rudolf die myn Ryk om zynent wil verderft.

DION. Zal 't dan gewonnen zyn, wanneer Henriko sterft?
Och! al te wreede daad!

EDU. Wat is'er toch bedreeven
Aan een uytzinnige, niet waardig om te leeven?
Hy is het sulphervuur dat deze vlam ontftak.

D E R D E T O O N E E L.

KLENARDO, HENDRIK, EDUARDO,
DIONISIA, CELINDE.

KLE. **M**Yn Heer, hier is de Graaf.

EDU. Klenardo, breng hem strak
E Ge

Geketend en geboeid , in Graaf Rudolfus handen ;
 Hy koel zyn luft met hem , en blus het hevig branden
 Van zyn verhitte wraak , nu door den moorder zelf ;
 Op dat hy met zyn wraak myn wraak en oneer delf.

H E N D. O gy barmhartigheid des Hemels , die ten lesten
 Myn ziele hebt vernoegt : en alles voegt ten besten :
 O welgekomen dag , hoe zeer heb ik verlangd ,
 Na de uitspraak van myn dood ; 't fchynt dat my nu om-

vangt (ven,
 Een nooit gehoorde vreugd , ik wensch niet meer te lee-
 Nu dat myn Maurits zal zyn vaders vonnis geeven ,
 Die zo onmenschelyk zyn moeder heeft verdaan.

Kom voort , Klenardo , kom , ei ! laat ons zaamen gaan,
 En breng my by Rudolf , ik zal gewillig sterven.
 ô Vorst , zo moet ik nooit des Hemels vreugd beërven ,
 Indien ik immermeer Mevrouw haar eer genoot.

Maar dat ik schuldig ben aan myn Rozauraas dood ,
 Ontken ik niet , ô neen , noch ook dat uw gewisse ,
 Zou vry zyn van deez' moord , neen , de gedagtenisse
 Van dit ons Treurfpel zal voortaan de wekker zyn ,
 Van uw ontrufft gemoed.

E D U. Klenardo , ga , breng myn
 Dien dollen uit 't gezigt.

H E N D. Ik ga , gy zult haast volgen ;
 Want wraakluft loerd op u , en toond zich gantsch ver-
 volgen.

VIERDE TOONEEL.

EDUARDO, DIONISIA, CELINDE,
 FABIO, OCTAVIO.

FAB. IK heb op uw gebod Octavi meê gebragt.
 EDU. Heer Graaf , zyt wellekom , ik heb uw waard geacht ,
 Dat gy , als Veldheer , zult in mynen naam gebiedén.
 Myn leger is versterkt , op nieuw , met edellieden ,
 En dapp're krygslieën ; ga , en stut dien wreeden Graaf ;
 Verleer hem zyne trots.

OCTAV.

- OCTAV. Ik dank u voor deez' gaaf,
Die ik niet waardig ben. Ik had naauw uit de brieven,
Uw last verstaan, of ben terstont op uw believen,
Met al myn beste volk, tot de oorelog bekwaam,
Verscheenen hier ter plaats.
- EDU. Indien Rozauraas naam,
Met Hendrik nu niet sterft, en met ons zoekt te naad'ren;
Zo neemt uw legerplaats, daar men terstond vergaad'ren,
En Rudolf stutten mag.
- OCTAV. Met uw verlof, ik ga.
- FAB. Hoe! is Henriko in de hand van Rudolf?
- EDU. Ja.
- FAB. Myns oordeels en myn raad...
- EDU. Uw raad komt nu te spade?
Dies raad niet meer, eer dat uw raad gedy tot schaade.
Octavio, ga meê. *Eduardo binnen.*
- OCTAV. Ik volg u last, myn Heer;
Doorluchtige Prinses, gun uwe slaaf doch de eer
Dat hy u zy bekleed.
- DION. Ik kan 't u niet ontzeggen,
Door dien ik hoop dat gy de wapens neer zult leggen,
Van dit ontvonkte Ryk, myn Heer, door uw beleid.
- OCTAV. Dat geeft den Hemel ons, die groote Majesteit.

V Y F D E T O O N E E L.

ROZAURA in mans Kleederen.

- O Hemel! zult gy nooit ophouden my te plaagen?
Zaldan deez' droeve vrouw al onluk moeten draa-
gen?
Elendige, gy waart naauw van de dood bevryd,
Of straks uw achtbaarheid en eer aanvechting lyd,
Van hem, die ik de naam van heiland hoor te geeven,
Doch die recht oorzaak is van myn elendig leeven,
Vervloekte, hebt gy niet door uwe list gemaakt,
Dat ik zo troosteloos van Hendrik ben geraakt.
Ik zal my hier zo lang verborgen zien te houwen,

68 DE BEKLAAGLYKE

Tot dat ik 't goed geluk weer vrolyk mag aanschouwen.
Helaas! waar berg ik my? wie mag daar ginder gaan!

ZESDE TOONEEL.

TEBANDRO, ROZAURA, FENICIO.

TEB. **G**Y zyt dan wie gy zyt, ik zeg dat gy blyft staan;
Zo niet, dat gaat'er deur.

ROZ. Ei, laat u toch beweegen,
Door myn rampzaligheid; schoon dat ik dezen degen
Aan myne zyde draag, ik ben niet die gy meend.

FEN. Dat word u niet gevraagd wie dat gy zyt, ó neen 't.
Sa, geeft ons uw geweer, en blyft voort ons gevangen.

ROZ. Daar is 't, myn vriend, zie daar, ik zal 't u willig
langen;

Maar zeg my eerst de naam van wie 'k gevangen ben.

TEB. Van Graaf Rudolfus, en zyn dochters zoon.

ROZ. Ik ken
Hun beide wel, en wens den Hemel wil haar zeeg'nen.

FEN. Daar komt de Veldheer juist met Karel ons bejeeg'
nen,

Kom, sta wat aan een zy.

ZEVENDE TOONEEL.

MAURITIUS, KAREL, ROZAURA, TEBANDRO, FENICIO.

MAUR. 't **I**S met de Schans gedaan.

KAR. De schrik van uwe magt deed hun straks overgaan.

ROZ. ó Hemel! wat is dit? zouw dit myn Maurits weezen?

Wat grooter luk is uit myn ongeluk gereezen!

ó Neen, 'k meen ongeluk; door dien dat deze band

My hinderd, dat ik niet met armen en met hand'

Myn zoon omhelzen mag. maar och! myn vreugde-
traanen

Die zullen my de weg als ongeflooten baanen,

En doen de plicht van 't geen dat my deez' koord' ontzeid.

Zwygt

- Zwygt tonge, zwygt en veinst.
- MAUR. Wie is die m'endaar leid
Gebonden voor ons heen?
- T E B. Myn Heer, 't is een verraader,
Zo 't aan zyn weezen lykt.
- MAUR. Men brengt hem hier wat naader.
Wat kwaamt gy hier te doen?
- R O Z. Het Leger eens bezien.
- K A R. Zegt liever, dat gy kwaamt om 't Leger te bespiên,
Zo spreekt gy wel en recht.
- R O Z. Myn Heer, ik kwam hier loopen,
Gedreeven door 't geluk, alwaar ik buiten hoope
Vry meer gevonden heb, als ik 'er heb gezocht;
Want ik maar op elende en droefheid heb gedocht.
- MAUR. Wat maakt uw Koning al?
- R O Z. Ik weet gantsch niet te zeggen.
- K A R. Myn Heer, indien gy hem deed op de pynbank leg-
gen,
'k Vertrouw dat hy terstond wel ietwes klappen zou.
- MAUR. Men pynigt hem ter deeg.
- T E B. Wel aan, bind vast het touw.
- R O Z. Het zal, ó jongeling, nu de eerste pyn niet weezen
Die ik geleeden heb om u met angst en vreezen.
- MAUR. Hebt gy om mynent wil ooit angst of pyn gelêen?
- R O Z. Op de oever van de dood, met zuchten en gesteên;
En zo ik immermeer u kon voor ramp bevrijen,
'k Zou willig duizend doôn om u went wille lijen.
- MAUR. Ontbind hem, maak hem los, door dien dat in dit
beeld,
't Gelaat, en ook de geeft van myne moeder speeld.
O wonder, wat ik zie, 't schynt dat de dooden leeven!
Zou moeders geeft om wraak hier voor ons oogen zwee-
ven?
- Van waar zyt gy, Soldaat?
- R O Z. Van Bristol ben ik, Heer.
- MAUR. Zyt gy een burgers zoon?
- R O Z. Een Edelman.

MAU.

Hoe zeer

Zwymt dit gezigt, helaas! na myn beminde moeder.
Hebt gy haar ooit gekent?

ROZ.

Myn vader is de hoeder

Eer van uw oom geweest, en myne moeder die
Was voedstervrouw van de uwe.

KAR.

't Is wonder wat ik zie.

Hoe dat ik meer en meer deez' jongeling aanschouwe,
Hoe ik hem meer en meer zou voor Rozaura houwe.

MAUR. Ik maak u Kapitein van myne lyfwacht; ga

En breng hem in myn tent, op dat myn volk versta

Dat dit afbeeldzel van myn moeder zal gebieden.

Myn lyfwacht: ga, en volg myn last, als trouwe lieden.

ROZ. Deze eer is al te groot; doch 'k zal myn trouw en
pligt

Steedstoonen in uw dienst.

Rozaura binnen.

MAU.

Voorwaar, dit schoon gezigt,

Indien ik niet wel wist dat moeder was om 't leeven,

Zou myn doen looven, dat ik zag haar schaduw zweeven.

KAR. Hy 'lykt haar wonder wel. Gints komt uw Groot-
vaâr aan.

ACHTSTE TOONEEL.

RUDOLFUS, KLENARDO, HENDRIK,
MAURITS, KAREL.

RUD. Uw Koning heeft zeer wel en wyzelyk gedaan,
Aan my die snoô tieran en wreede beul te geeven.

KLEN. Zyn Majesteit verzoekt, dat gy met Hendriks leeven
Wanneer het is gebluft, deez' oorlog bluffen zult.

RUD. Meineedige tyran, die myne ziel vervult

Met toorn en wreede wraak; bloeddorstige, hoe rooken

Uw handen van het bloed, van die gy hebt doorstooken,

En schandig omgebragt. Noch deerenis, noch rouw,

Noch medelyden, ô gy moorder van uw vrouw!

Zal voor u ov'rig zyn.

HEND.

HEND. Waar wacht gy na, verstoorde?

Vaar met uw wraaklust voort.

MAUR. Hoe dorst gy zo vermoorden
Myn moeder? vader, och! wat dolheid kwam u aan?

HEND. Noch dolheid noch vernuft heeft my hier toe geraân;

Maar een vervloekte Dwang heeft myn Rozaur' doen

RUD. Gy mist, uw reên zyn valsch. (smooren.

HEND. Ik ben een mensch geboren,

En heb, gelyk een mensch, ook onverziens gedwaald.

MAUR. Had gy uw hooge moed en staatzucht iets bepaald,

En uwe trouw bedacht, zo waar zy noch in 't leeven,

Die gy, ter dood gewond, hebt zeevaard in gedreeven.

't Is billyk, dat het bloed door bloed gezuiverd word.

Kniel.

Nu bid ik, wyl de wraak u tot het wreken pord,

ô Grootvaâr, dat gy toch myn vader wilt verschoonen.

Wilt uw barmhartigheid aan ons bedrukte toonen.

'k Herroep myn vonnis; want moet die my 't leeven gaf

Den dood bezuuren, hy sleept my met hem in 't graf.

HEND. Houd op Mauritius, houd op; want uwe reden

Vermeerderen myn schuld. Myn ziel is wel te vreden

Van uw rechvaard'ge hand gestraft te zyn; want ik

Herroep uw vonnis niet als onrecht, 't is 't beschik

Des Hemels: zie hoe dat myn schuld en lichchaam groo-

ter

Als dat van Maurits is. Kom, Rudolf, kom, en stooter

Met uwe degen door, of slaat met eene slag,

Op dat het hoogste hoofd ter aarden vallen mag

Voor uwe voeten neêr, zo zal het zwaard de haaren

Naauw roeren van myn zoon, hem als onschuldig spaa-

ren.

RUD. Gy hebt een rechte plaats gekooren om myn haat

En gramschap zo te ontvliên; want hy, die voor u staat,

Is de oorzaak dat het loot van myn gevreesde tooren

U niet getroffen heeft, om zo uw ziel te smooren.

Gy doet gelyk die geen die op een hoogte vlucht

Met een onnoozel kind, op dat het door 't gezucht

Zyn vyand staande houd, en af laat van 't vervolgen.
 Of als een wreeden Wolf, die 't landvolk gantsch verbol-
 Gewapend op hem aan ziet komen, en begeeft (gen
 Zich met een Lam ter vlucht. Nu zich myn ziele heeft
 Gespiegeld in het glas van deez', heb ik myn tooren
 En onverzoenb're haat gelykelyk doen smooren.
 Indien ik nu de lyft ook breken zou, voorwaar,
 Myn Kristalyne glas, myn Maurits liep gevaar.
 't Is best dat ik vertrek. *Rudolfus binnen.*

HEND. Hoe! wilt gy my niet dooden?
 Myn zoon, my waarde kind?

MAUR. Wykt af van my, ô snoode!
 Schoon dat myn Grootvaâr nu vertrokken is, zo woond
 Uw vyandin deez' borst.

HEND. Ik bid, myn kind, betoond
 Doch eens barmhertigheid aan uw bedroefde Vader;
 Ontsluit deez' borst, wel aan, en tapt myn leevens ader
 Door uwe degen af.

NEGENDE TOONEEL.

ROZAURA, MAURITIUS, HENDRIK, KAREL.

MAUR. **D**Aar komt dat lieve beeld,
 Waar in de aanminnigheid van myne moeder speeld.
 Hoor Karel, 'k wil voortaan myn Grootvaâr niêt mis-
 noegen,
 Noch ook myn Vader in geen meer elende voegen;
 Maar hoor, dit wil ik, dat hem nu gevangen houd
 Deez' schoone jongeling, op dat hy zyne fout
 Als in een spiegel zie. Doe als ik heb geheeten.

Mauritius binnen.

KAR. Uw naam, Soldaat?

ROZ. Gelieft myn Heer myn naam te weeten?
 'k Heet Thomas, sint die tyd dat my een man bedroog.

KAR. Bewaard gy deze man, en houd hem wel in 't oog.
 Ons Veldheer zulks begeerd, hy wil uw trouw beproe-
 ven.

Karel binnen.

Roz.

R o z. Hy zalze vinden, zegt wie zyt gy, arme en droeve?
 H E N D. Ik ben die geen, soldaat, die eer met eene stap,
 Gefteegen waar om hoog tot boven op de trap,
 Van het geluk; maar och! door 't zorgelooze mallen,
 Ben ik zo onverziens en plotzeling gevallen,
 Tot onder uw geweld; ik ben een Diamant,
 Een toetsteen van 't geluk, een proef van wapens; want
 Geen degen zo verstaald kan deze borst ontsluiten;
 Maar schynen, zidderend van angst, weêrom te stuiten;
 En walgen van myn bloed; ja zelfs de bleeke dood
 Misgunt my ook de rust van haar geruste schoot.
 Onschuldig moet ik, laas! een groote misdaad boeten,
 Wat zal my, arme mensch, ten laatste noch ont-
 moeten;

En daar ik schuldig ben, ja dubb'le straffe waard,
 Daar raak ik los en vry. ô snoode en valsche aard
 Van medelyden! foei. Voor 't laatste, met twee woorden,
 Ik ben dien Hendrik, die Rozaura dorst vermoorden.
 Maar gy; die nevens my het laatste deel verroond,
 Van dit myn treurspel; ja die waardig zyt gekroond
 Met blad'ren van Lauwrier, hoe kund gy zo vertoon en,
 Het beeld van myn Rozaur? 't schynt dat haar geesten
 woonen

In uwe boezem. och! wie steld gy hier ten toon;
 Maar zacht, besnoeit uw tong, 't is Rudolfs oudste zoon.
 Die weder van de dood door wraaklust is gerezen.
 Ja deeze myn Rozaur' zal onze scheidsman wezen.

R o z. Wanneer men roekeloos onnoozel bloed vergiet,
 Zo meend men dat men staâg de ontlyfde voor hem ziet.
 Gy meent dat gy in my Rozaura hebt gevonden,
 Maar deez' gelykenis gelyken uwe zonden,
 Die waaren u voor 't oog, maar zeg my toch, uw vrouw;
 Heeft zy u niet bemind, of was ze u niet getrouw,
 Dat gy haar sterven deed?

H E N D. Zy was een baak der deugden!
 Soldaat, wat vraagd gy my? och! yder een verheugden
 Die haare schoonheid zag, gemengelt met een schaamd

Van zuivere eerbaarheid. Hoor hier, myn vriend, 't be-
zaamd

Niet met gedekten hoofd van zulk een deugd te spreken,
Ik zal; zo lang ik leef, deze echtband niet breeken,
Om Dionisia, 'k verfoei dien wreeden Echt,
En gruwelyken Dwang.

R o z. Het waare ook buiten recht
Dat gy zulks deed', myn Heer, door dien ik zeker weete,
Dat zich een ander heeft met de Prinses vergeeten,
In ontucht.

H E N D. Weet gy wie ?

R o z. De Graaf Octavio.

H E N D. Vervloekte, om uw lust en geilheid heb ik zo
Veel pynen uitgestaan: maar hoor, Soldaat, de Koning,
Is die hier van bewuft? heeft iemand myn verschooning
Aan hem gedaan?

R o z. Noch niet, nu 't Hemelsche beschik
U my heeft toevertrouwd, als ook, myn Heer, wyl ik
Verzekerd ben in als van uw gedwongen lyden,
Zo zal ik door de vlucht u van de dood bevryden.
Zie daar ik maak u los.

H E N D. Barmhartige Soldaat,
Ik bidde u dat gy my voor al niet los en laat:
Nu dat ik 't ongeval met eene hand vol levens
Mag paijen, wil ik niet al de ongelukken teevens
Verwachten. Neen, ô neen!

R o z. Ik bidde u, vliê toch weg.

H E N D. Ik kan niet.

R o z. Waarom toch? wat reden? 'k bid, ei zeg?

H E N D. Om dat ik sterven zal.

R o z. Wat voordeel kund gy haalen
Door uwe dood?

H E N D. Genoeg, ik kan myn schuld betaalen.

R o z. Gy zyt onschuldig; Heer, 't is beter dat gy leeft.

H E N D. Zo straft den Hemel toch.

R o z. Den Hemel die vergeeft.

H E N D. Schoon dat den Hemel my myn misdaad wou ver-
geeven, Ja

Ja zelfs den Koning ook, noch wensch ik niet te leeven.
Roz. Daar komt den Koning, vlië.

HEND. Nu ik Rozaura derf,
't Is billyk dat ik ook meê heenen vaar, en sterf.

TIENDE TOONEEL.

EDUARDO, RUDOLFUS, MAURITIUS, DIONISIA,
OCTAVIO, ROZAURA, HENDRIK, FABIO,
KLENARDO, CELINDE, ALTENIO,
GRIMALDO, BELLARDO, KAREL,
TEBANDRO, FENICIO.

EDU. **Z**yt gy, Heer Graave, nu met Henderik te vreed-
den?

RUD. Ja, Heer. ga, haal ons hier die goddelooze en wreed-
den

Bloeddorstigen tieran, op dat ik nu myn moed
Mag koelen met het bloed, 't welk myn Rozauraas bloed
Zo schelms vergooten heeft. Verraader, sla uw oogen
Vry nederwaarts, gedenk, het zelfde mededoogen
't Geen myn Rozaura eer genooten heeft van u,
Zal u geworden. voort, geeft den verraader nu
Zyn welverdiende loon; men doe hem schand'lyk ster-
ven,

Door dien de kuisheid zelfs by hem niet mogt verwer-
ven

Een eerlyke dood: straft hem, die dezen Heer
En my bedroogen heeft; die der Prinsessen eer,
Zo schelms gestoolen heeft; en de eerbaarheid het leeven.

HEND. Ik zal myn williglyk nu tot deze offer geeven.
Wel aan, myn dienaars, komt, voldoet uw laatste pligt,
En blind my met deez' doek, op dat zich myn gezigt
In 't waerelds niet vergeet; maar met geslooten oogen
Rozaure aanschouwen mag, wiens ziel nu in den hoogen
Alleenig met het oog van kennis word gezien.

BELL. Hebt gy voor 't laatste ons noch ietwes te gebiën?

HEND. Dit is myn laatste wil, dewyl ik niet en vreeze

Voor

Voor 't sterven, dat gy zult met my geduldig wezen:
Denkt nimmer op geen wraak; bemin uw Vorst en Heer.
Schoon dat ik sterven moet om haar geschonden eer
Onschuldig, 't is myn lief. 'k zal 't met geduld verdraagen,
Door dien ik met een slag ontwyken zal vee! slagen
Van ramp en ongeval. Wel aan, waar wagt gy na?
Volvoer uw last.

R o z. Houd op, o wreede, zeg ik, sta,
En hoor myn woorden eerst. Ik weet al t'zaam, gy Heeren,
Dat het u wonder geeft dat ik hier wil beweeran
Dat deez' onschuldig is, die van u allen nu
Verweezen is ter dood. ô Koning! ik zal u,
En alle die hier zyn, onschuldig doen betoonen,
Als ik zal zegenryk myn hoofd met Lauw'ren kroonen:
Dies zeg ik overluid, op dat 't een yder hoord,
Dat hy onschuldig is; het welk ik rechtevoort
Met leeven, goed en bloed, en als zal staande houwen.
Maar, gy, Octavio, verraader, die Mevrouw
Haar eer genoten hebt, u daag ik hier voor 't recht.

O C T A V. Soldaat, wat zal dit zyn? gy weet niet wat gy zegt.

R o z. 'k Zeg dat gy de oorzaak zyt van Henderiks bederven,
En dat gy ook Rozaur' door uw verraad deed' sterven,
En dat gy, in de schyn van Henderik, uwelust
Met Dionisia in oneer hebt gebluft.

E D U A. Octavio! wat 's dit? hebt gy haar eer genooten?
En weet gy van de zaak? ik zweer u by het groote
En held're licht dat ik u beide straffen zal,
't En zy gy 't my ontdekt. Wat zegt gy?

O C T A V. Dat het al
Onwaarheid zy, myn Heer.

R o z. En ik zal staande houwen
Dat dit waarachtig is, indien gy wilt vertrouwen
Myn deugd en krachten beid: ik zal betoonen dat
Octavi schuldig is aan al dit onheil.

O C T A V. „ Wat
„ Of dit noch worden zal! myn hart begint te vreezen.
„ ô Hemel! wat is dit? zou 't wel Rozaura weezen?

„ Zy

„Zy is 't, och ja, zy is 't. Wat staat my nu te doen?

„Ik ben benart, wat raad? wel aan, ik zal my spoên

„Met haar te vechten; en zo ver zy word verlagen,

„Zal ik haar onbekend van stonden aan doen draagen

„En zinken in de zee, op dat men zo versmoor (hoor

„Haar lichchaam, en myn schand. De Koning geef ge-

En gun my dat ik mag myn eer, gestort, door vechten

Indien het mooglyk is, met dit geweer oprechten.

R O Z. 'k Verzoek het zelfde 't geen Octavio verzoekt.

Vergun ons dit gevecht, zo zal ik dien vervloekt

En eer vergeeten mensch, zyn hoogmoed haastig snuiken;

'k Zal met deez' kling zyn trots en lastering doen duiken,

En de ongerechtigheid doen buigen voor het recht.

R U D. Wat zeid zyn Majesteit?

E D U. Ik stem hun dit gevecht.

K L E N. Gelieft zyn Majesteit dan Rechters te verkiezen?

E D U. Ja, u met Fabio.

M A U R. Och! Grootvaâr, het verliezen

Van zulk een evenbeeld van moeder, zal myn hart,

Indien dat zulks geschied, doorgrieven met veel smart.

R U D. Weest wel gemoed, myn zoon, de wapens moeten

't geeven.

Men steekt straks de trompet.

*Daar word gevochten. Rozaura gekwetst zynde,
valt in slaauwte.*

M A U R. Houd op, ei spaar zyn leeven.

Octavio, houd op, ik bidde u, laat toch af,

En voerd myn moeders beeld geheel niet in het graf.

Laat af, hy is al dood.

A L T. ô Neen, daar is noch leeven.

F A B. Wykt af, myn Heer, wyk af en wilt hem aamtucht

geeven,

Ondoet zyn boezem, zo, 't zal nu wel gaan, 'k vertrouw

Dat het wel beet'ren zal.

K L E N. ô Wonder! 't is een vrouw.

O C T A V. Het is Rozaura zelfs. 'k ben in myn hoop be-

droogen.

R U D. Och! myn Rozaura lief, myn kind, onfluit uw
oogen,

En ziet uw vader, die zo meen'gen droeven traan,
Om uw behoudenis, laat uit zye oogen gaan.

Indien ik u, myn kind, weer op een nieuw moet derven,
Zo zal ik op een nieuw met u, myn Dochter, sterven.

Och! daar bekomtze weer, men zet haar op deez' stoel.

M A U R. Hoe is 't nu, moeder lief?

R o z. My dunkt dat ik gevoel,
Een nooit gehoorde vreugd, nu dat ik, door myn
wonden

U uit deez' valsche waan en doolhof heb ontbonden.

R U D. Gy zyt gekwetst, myn kind.

R o z. Heer vader, 't heeft geen nood,
Gy onbeschaamde Graaf, van eer en schaamt, ontbloot,
Meineedige: wel aan, kom opent uwe blikken,
En ziet uw vyandin; of schynt uw hart te schrikken,
Nu dat een yder word uw schelmery gewaar?
Ziedaar; daar is de ring, die gy die nacht van haar
Genooten hebt, toen gy uw geile lust verzaade.

E D U! Rozaura, laat my zien.

O C T A V. ô Vorst! indien genaade
Noch by u huisvest, Heer, gelykze altoos plag,
In overvloedt en ruimt', zo bidd' ik dat ik mag,
Iets meê deelachtig zyn, ei, wilt myn fout verschoonen,
Want liefd' heeft my vervoerd, ik zal voortaan betoonen,
Dat ik in trouwigheid myn voorvaars niet en wyk,
Om u te dienen, Heer.

E D U. Schoon dat ik groot gelyk,
Om u te straffen heb, nochtans zal ik myn zinnen,
Om uw vooroud'ren deugd, met reden overwinnen,
'k Vergeef uw misdaad; Graaf, en uwe groove fout,
Zal voort vergeten zyn als gy myn dochter-trouwd.

O C T A V. Ik kus uw voeten, Heer, ik ben deze eer niet
waardig,

Mevrouw, met uw verlof, schoon dat myn min licht-
vaardig,

Voor dezen is geweest, zo zal ik nuter tyd,
Bewyzen met der daad, dat gy verzekerd zyt,
Van de aldertrouwste man te hebben van de waereld.

H E N D. ô Hemel! wat is dit? wat mag het zyn daardwaereld,

Staag iets voor myn gezigt, my dunkt als dat ik hoor
Myn lief Rozauraas stem: 'k verftik, helaas! ik smoor
Van vreugd'en vreeze bei, ô wonderlyk gewemel!
Zoek ik myn lief op aard', zo is zy in den Hemel;
En zo ik wederom haar in den Hemel zoek,
Zo is zy hier op aard'; wie doet my deze doek,
Van myn gezigt, op dat ik met deze aardfche oogen;
Bezie het geene dat de inwend'ge niet vermoogen.

R O Z. Dat zal Rozaura doen, myn lief, myn waarde man.

H E N D. Myn Engel, och, myn ziel, wat grooter vreugde kan
Den Hemel my alhier op deze waereld geeven,
Als dat ik uw gezond en wel te pas zie leeven?

R U D. Myn kind'ren, och! hoe zeer is myne ziel verheugd.

M A U R. Maar gy, die oorzaak zyt van al haar ongeneugd,
Ik daag u voor de kling, kom hier gy onbezonnen,
En proef myn dapperheid, schoon moeder is verwonnen.

O C T A V. Uw dapperheid is groot; maar uwe magt te teêr.

R U D. Wel aan, zo proef de myn.

O C T A V. Gy zyt te oud, myn Heer.

H E N D. 't Is waar, den een is jong, en d'ander oud van jaaren;

Maar ik ben tuffchen beide, en kan dit evenaaren,

Indien zyn Majesteit ons dit vergunnen wil.

Lang my 't geweer.

R U D. Wel aan.

E D U. Gy Heeren, zacht, weest stil;

Ons vreugdezon heeft naauw na 't onweêr eens gescheenen,

Of gy dryft deze vreugd weêr vruchteloos daar heenen.

'k Wil dat gy vrede houd. Henryk, gy die uw Heer,

Gehoorzamd hebt in als, betracht ditmaal uw eer,

En weest gehoorzaam; want ik wil als dat gy lieden,

Zult voortaan broeders zyn: volgt des nu myn gebieden.

H E N D.

8)

959 346

DE BEKLAAGLYKE

H E N. Heer, ik volg uwen last. Octavio, ik zweer,
Dat ik de vyandschap gelyk'lyk leg ter neêr,
En zal, van nu voortaan, u voor myn broeder eeren.

O C T A V. 'k Hoop dat de vriendschap niet vermind'ren maar
vermeeren

Zal in oprechte liefde en eenigheid.

E D U. Welaan,

Nu dat de vyandschap, en alles is gedaan,
Wil ik dat wy al t'zaam na Londen zullen keeren;
Om daar myn dochters Feeft met vreugde te vereeren.

R U D. Wy volgen uw bevel. Ga, Karel, en geeft
Het heele leeger door, als dat een yder past
't Geschut te lossen; doe met branden en krioelen,
Ons vreugd en vroolykheid aan al het volk gevoelen.

Einde van het Vyfde en Laatste Bedryf.